

**T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**MİMARİ VE YAŞAM KALİTESİ BAĞLAMINDA
YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ VE SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimar Gözde DOĞUTÜRK

Mimarlık Anabilim Dalı

Mimari Tasarım Sorunları Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin DENGİZ

NİSAN 2010

ÖNSÖZ

Tez çalışmam süresince bilgi ve tecrübesini benimle paylaşıp her konuda yardımcı olan beni yüreklendiren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Nesrin DENGİZ'e, eğitim hayatıma katkıda bulunan tüm saygıdeğer hocalarıma, kaynak yardımları için Sayın Bülent KÖSTEM ve Seferihisar Belediyesi'ne, bu süreçte sabırla bana maddi manevi her açıdan desteklerini, sevgi ve güvenlerini esirgemeyen annem Merih DOĞUTÜRK ve babam Bingöl DOĞUTÜRK'e, beni cesaretlendiren manevi kardeşim İpek ERDOĞAN ve tüm dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla,

Nisan 2010

Gözde DOĞUTÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ŞEKİL LİSTESİ	vii

1. BÖLÜM:

GİRİŞ

1.1: Çalışmanın Amacı	1
1.2: Çalışmanın Kapsamı	2
1.3: Çalışmanın Yöntemi	2

2. BÖLÜM:

YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

3

2.1: Yavaş Şehir Nedir?	4
2.1.1: Yavaş Şehir Organizasyon Şeması	4
2.1.2: Yavaş Şehir Yönetim Komisyonları	5
2.1.3: Yavaş Şehir Olma Kriterleri	5
2.1.3.1: Çevre Politikaları	7
2.1.3.2: Altyapı Politikaları	8
2.1.3.3: Kentsel Kalite için Teknoloji ve Tesisler	8
2.1.3.4: Yerel Üretimin Korunması	9
2.1.3.5: Konukseverlik	9
2.1.3.6: Bilinçlendirme	10
2.2: Oluşumu Hazırlayan Etkenler.....	10
2.2.1: Endüstri Devrimi ve Küreselleşme	10
2.2.2: Fütürist Hareket	15
2.2.2.1: Fütürist Manifesto -1909	16
2.2.3: Yeni Fütürist Hareket	17
2.2.3.1: Yeni Fütürist Manifesto – 2009	17
2.2.4: Mimari ve Yaşam Kalitesini Arttırma Çabaları	18
2.3: Yavaş Şehir Hareketinin Tarihçesi	21
2.3.1: Yavaş Yemek Hareketi	21
2.3.1.1: Yavaş Yemek Hareketi Manifestosu	21
2.3.2: Yavaş Yemek Hareketi ile Birlikte Hareket Eden Yan Projeler	22
2.3.2.1: Terra Madre	22

2.3.2.2: Presidia	23
2.3.2.3: Ark of Taste	24
2.3.2.4: Earth Markets Project	25
2.3.3. Diğer “Yavaş” Akımlar	25
2.3.3.1: Yavaş Ev	26
2.3.3.2: Yavaş Tasarım	26
2.3.3.3: Yavaş Seyahat	26
2.3.3.4: Yavaş Moda	26

3. BÖLÜM:

MEVCUT YAVAŞ ŞEHİRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1: Mevcut Durum	28
3.1.1: Chaudfontaine, Belçika	28
3.1.2: Mendrisio, İsviçre	29
3.1.3: Deidesheim, Almanya	31
3.1.4: Naramata, Kanada	32
3.1.5: Levanger, Norveç	33
3.1.6: San-Vincenzo, İtalya	34
3.1.7: Perth, İskoçya	35
3.1.8: Hersbruck, Almanya	37
3.1.9: Waldkirch, Almanya	38
3.2: Bölüm Değerlendirmesi Ve Yavaş Şehir Hareketine Yönelik Olası Gelecek Tahminleri	39

4. BÖLÜM:

TÜRKİYE’DE YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ: SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

4.1: Seferihisar Hakkında Genel Bilgi	40
4.2: Seferihisar’ın Adaylığı ve Kabul Edilişi	41
4.3: Seferihisar’da Yavaş Şehir Kriterleri Kapsamında Yapılan Çalışmalar	42
4.3.1: Çevre Politikaları	42
4.3.2: Altyapı Politikaları	43
4.3.3: Kentsel Kalite için Teknoloji ve Tesisler	52
4.3.4: Yerel Üretimin Korunması	53
4.3.5: Konukseverlik	55
4.3.6: Bilinçlendirme	55
4.4: Bölüm Değerlendirmesi	56

5. BÖLÜM:

SONUÇ	57
KAYNAKÇA	60
EKLER	
Ülkelere Göre Yavaş Şehir Listesi	63
Yapılan Anket Çalışmasına Verilen Cevapların Özgün Metinleri	67
Seferihisar'dan Çeşitli Görüntüler	73
ÖZGEÇMİŞ	77

ÖZET

Bu tez çalışmasında modernizmin ve küreselleşmenin getirdiği olumsuzluklara bir tepki olarak ortaya çıkan Yavaş Yemek (Slow Food) ve bunun uzantısı olan Yavaş Şehir (Cittaslow) hareketi incelenmiştir. İlk bölümde konuya genel bir bakış sunulmuş, tezin amacı ve kapsamı anlatılmıştır. Kullanılan yöntemler belirtilmiştir.

“Yavaş Şehir Hareketi” adlı ikinci bölümde Yavaş Şehirler’in tanımı yapılmıştır. Devamında Yavaş Şehir organizasyon şeması anlatılmıştır. Üyeliğe kabul edilme kriterleri belirtilmiştir. Farklı kategorilerdeki yaklaşık 60 kadar kural sıralanmıştır.

Yavaş Şehir hareketini oluşturan etkenleri inceleyen alt bölümde başta endüstri devrimi ve küreselleşmenin etkilerinden bahsedilmiştir. Ardından fütürist hareket ve bundan 100 yıl sonra başlayan yeni fütürist hareket anlatılmıştır. Bunların sonucu olarak ortaya çıkan tüm dünyadaki çare arayışlarından bahsedilmiş, özellikle mimari tasarım ve yaşam kalitesini artırma çabalarına değinilmiştir. Tüm dünyada olumsuz koşulların hâkimiyetine son vermek isteyen çeşitli girişimlerin olduğu görülmüştür.

Ardından Yavaş Şehir hareketi doğmadan önce başlayan ve hala devam eden projelerden bahsedilmiştir. Tüm bu hareketlerin çıkış noktası olan Yavaş Yemek hareketi incelenmiş, Yavaş Yemek kapsamındaki diğer projeler araştırılmıştır. Ayrıca “yavaşlık” ilkesinin birçok alanda etkili olduğu görülmüş, hâkim olduğu diğer girişimlere değinilmiştir.

Üye kentlerle yapılan anket çalışması sonuçlarına yer verilen üçüncü bölümde cevaplar doğrultusunda durumları incelenmiştir. Üye olduktan önce ve sonraki durumları karşılaştırılmış, yaşayanlarının Yavaş Şehir olmakla ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. Kentler hakkında olası gelecek tahminleri yürütülmüştür.

Türkiye’de Yavaş Şehir hareketinin incelendiği dördüncü bölümde üyeliği henüz kabul edilmiş olan Seferihisar ile ilgili genel bilgiler ve değerlendirmeler verilmiş, Yavaş Şehir kriterlerinden hangilerini gerçekleştirdikleri, hangilerinin proje aşamasında olduğu araştırılmıştır. Seferihisar’ın oldukça tatmin edici bir durumda olduğu görülmüştür.

Beşinci ve son bölümde tez çalışmasının sonucu verilmiş, genel bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışma sonucunda görülmüştür ki Yavaş Şehir hareketi, tüm dünyada büyük bir hızla yayılmakta, düşüncelerini benimsetmektedir. Bu hareket gerek dünyada gerekse ülkemizde kaliteli yaşama ulaşmak için faydalı bir araçtır ve geliştikçe daha çok kente ve insana ulaşım olumlu değişime katkıda bulunacaktır.

ABSTRACT

In this study, Slow Food and its extension, Cittaslow movement that come up as a reaction against negative sides of modernism and globalization are analysed. In the first section, aim and scope of the thesis has been given in a general perspective. Methods used in the subject have been determined.

Second section, entitled as "Cittaslow movement" consists of definition and Cittaslow organization scheme. Criteria for membership have been indicated. Sixty rules in different categories have been sorted.

In this section, factors that constitute Cittaslow movement, especially effects of industrial revolution and globalisation have been mentioned. Futuristic movement and new futuristic movement that arose after a hundred years have been investigated after. Pursuit of solutions that arose because of these trends worldwide have been mentioned, focusing on architectural design and attempts to increase quality of living. It has been observed that there are various approaches to extinguish unfavourable conditions all around the world.

Projects that had started before Cittaslow movement and still proceeding have been mentioned in the sub-section. Slow Food movement has been studied with the belonging projects as the origin of all aforementioned movements. "Slowness" principle has been considered as effective in many areas and approaches that it dominates has been referred.

Answers of member cities belonging to the survey study has been investigated in the third section. The situations before and after membership has been compared, and opinions of citizens about living in a slow city have been evaluated. Prospective scenarios have been predicted.

Cittaslow movement in Turkey has been investigated in fourth section, general information and evaluations about Seferihisar, as a new member of slow cities, have also been given from Cittaslow criteria point of view, either accomplished or proceeding projects. Seferihisar was found satisfied with these points.

Thesis study has been resulted and evaluated generally in the fifth section. It has been concluded that Cittaslow movement is rising throughout the world spreading its philosophy. This movement has been considered as a useful way to reach high quality life. As it is improved, more cities and people will be effected and altered in positive-manner, whether in our country or around the world.

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 - Cittaslow logosu (Kaynak: www.cittaslow.net)	3
Şekil 2 - Fütürist Manifesto'nun yayınlandığı Le Figaro Gazetesi	15
Şekil 3 - Yavaş Yemek (Slow Food) logosu (Kaynak: www.slowfood.com)	21
Şekil 4 - Chaudfontaine (Kaynak: www.chaudfontaine.be)	29
Şekil 5 - Mendrisio (Kaynak: www.mendriso.ch)	30
Şekil 6 - Deidesheim üzüm bağları (Kaynak: www.deidesheim.de)	31
Şekil 7 - Chalmers Şapeli, Naramata (Kaynak: www.discovernaramata.com)	33
Şekil 8 - Levanger (Kaynak: www.levanger.kommune.no)	34
Şekil 9 - San Vincenzo (Kaynak: www.comune.san-vincenzo.li.it)	35
Şekil 10 - Ferguson Gallery, Perth (Kaynak: www.perthcity.co.uk)	36
Şekil 11 - Hersbruck Hirtenmuseum (Kaynak: www.hersbruck.de)	37
Şekil 12 - Waldkirch Orman Parkı (Kaynak: www.stadt-waldkirch.de)	38
Şekil 13 - Seferihisar ve çevresi (Kaynak: Teos Marina Katalogu)	40
Şekil 14 - Seferihisar Köy Pazarı (Kaynak: Gözde Doğutürk)	43
Şekil 15 - Atatürk Caddesi'nden bir yerel mimari örneği (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	44
Şekil 16 - Atatürk Caddesi'nden bir görüntü (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	45
Şekil 17 - Atatürk Caddesi için eskiz çalışması (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	45
Şekil 18 - Eski Belediye Pasajı yenileme öncesi (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	46

Şekil 19 - Eski Belediye Pasajı yenileme sonrası (Kaynak: Gözde Doğutürk)	46
Şekil 20 - Sığacık'ın hava fotoğrafı (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	47
Şekil 21 - Sığacık sokaklarından bir görüntü (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	49
Şekil 22 - Sığacık Kalesi krokisi (Kaynak: Alten, Selçuk, 2009)	50
Şekil 23 - Sığacık "Teos Marina" krokisi (Kaynak: Teos Marina katalogu)	51
Şekil 24 - Teos Dyonisos Tapınağı (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	52
Şekil 25 - Seferihisar Mandalinası (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)	53
Şekil 26 - Sığacık Pazarı'ndan görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)	54
Şekil 27 - Sığacık'ta bir konut (Kaynak: Gözde Doğutürk)	55
Şekil 28 – Sığacık Camisi (Kaynak: Gözde Doğutürk)	73
Şekil 29 – Sığacık Hamamı (Kaynak: Gözde Doğutürk)	73
Şekil 30 – Sığacık Kaleiçi'nden bir sokak (Kaynak: Gözde Doğutürk)	73
Şekil 31 – Sığacık'ta bir konut, sakinlerin konukseverliğine örnek (Kaynak: Gözde Doğutürk)	74
Şekil 32 – Sığacık Kaleiçi'nde Pazar (Kaynak: Gözde Doğutürk)	74
Şekil 33 – Sığacık Pazarı'ndan bir görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)	75
Şekil 34 - Sığacık Pazarı'ndan bir görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)	75
Şekil 35 - Sığacık Yat Limanı inşaatından görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)	76
Şekil 36 - Sığacık Yat Limanı inşaatından görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)	76

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1: ÇALIŞMANIN AMACI

Küreselleşme sürecinin etkileri tüm dünya üzerinde hissedilmekte, bu sürecin hızına yetişebilmek ve onu anlamlandırabilmek ise her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. İlk olarak ekonomik alanda kendini hissettiren küreselleşme olgusu giderek kültürel, siyasi ve toplumsal alanlarda da varlığını ve etkisini hissettiren çok yanlı bir süreç niteliğine dönüşmüştür. Günümüzde küreselleşme tüm yaşam çevrelerini etkisi altına almaktadır. Dünyadaki bu değişim beraberinde yeni hareketlerin, çeşitli tepkilerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Ortaya çıkan hareketlerden biri de 1989'da Slow Food'la başlamak üzere bundan 10 yıl sonra kurulan Cittaslow yani Yavaş Şehir hareketidir. Cittaslow aslında bir düşünme yöntemidir. Yaşadığınız kenti, orada yaşayan veya ziyarete gelen insanları önemsemek, çevreyi korumak, yerel ürünleri öne çıkarmak, tüm şehirlerin aynışmasına karşı çıkmak ve bir şehrin özgünlüğü desteklemektir.

Bu tez çalışması küreselleşme ve çevre sorunları karşısında kültürel ve sosyal değerlerin yok oluşunu önlemek, çevre ve yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla başlatılan hareketin özünü, ortaya çıkış sebeplerini, gelişimini, öncülük ettiği diğer hareketleri incelerken mimari tasarım ve yaşam kalitesine etkilerini de araştırarak bilgi vermeyi amaçlayan bir çalışmadır.

Son bölümde ele alınan Seferihisar örneğinde ise hareketin pratikte nasıl işlediğine dair örnekler incelenerek, hareketin işleyişindeki olumlu ve olumsuz yönleri irdelenmek istenmiştir.

1.2: ÇALIŞMANIN KAPSAMI

1999'da İtalya'da ortaya çıkan harekete bugün ülkemiz de dahil olmak üzere birçok ülkede toplam 121 kent üyedir. Üye sayısı arttıkça yeni aday kent sayısı da gittikçe çoğalmaktadır. Bu durum hareketin gelişmesi ve geleceği açısından olumlu bir noktadır.

Çalışma kapsamında Yavaş Şehir hareketinin temelleri oturtulduktan sonra örnek olarak ülkemizden üye olan Seferihisar ilçesi incelenmiştir. Üyelik kurallarının ne şekilde uygulandığı ve bunların etkileri araştırılmıştır.

Umulan odur ki modernizmin getirdiği sorunlara karşı bir tepki ve motivasyon olarak ortaya çıkan Yavaş Şehir hareketinin çabuk tüketilen geçici moda akımlardan biri olmaması, eğitim kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimlerin, meslek odalarının ve merkezi yönetimin bu harekete sahip çıkması ve devamlı kılmak için çalışmasıdır.

1.3: ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu tez çalışması bu konunun kapsamlı olarak araştırılarak daha iyi anlaşılması için bir araç olarak yazılmıştır. Çalışma kapsamında gerekli literatür taramaları yapılmıştır. Konuyla ilgili olarak belediyeden ve çeşitli kurumlardan özel kişilerle birebir görüşülmüş, Cittaslow görevlileriyle e-posta aracılığıyla yapılan küçük çaplı anket çalışmalarının sonuçlarından faydalanılmıştır. Bazı veriler yerinde tespit ve incelemelerle elde edilmiştir.

2. BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

Yavaş Şehir hareketi 1999'da Toskana'nın küçük bir kenti olan Greve in Chianti'nin geçmiş belediye başkanı Paolo Saturnini'nin parlak girişimiyle doğdu. Kenti kendisiyle değerlendirme ve hayat kalitesini arttırarak gelişimin farklı bir yolunu düşünme fikirleri onu, bu düşüncelerini tüm ülkeye (İtalya) yaymaya itti. İdealleri hızlı bir şekilde Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları tarafından kabul gördü. Ardından "yavaş yemek" hareketinin başkanı olan Carlo Petrini'den de desteği arkalarına aldılar.

Yavaş Şehir hareketinin başlangıçtaki ve hala geçerli olan amacı, "yavaş yemek" felsefesini, ekogastronomik kavramları günlük yaşam pratiğine yayarak yerel topluluklara ve kent yönetimlerine genişletmektir.

Kuruluşa katılan yönetimler insanların hala mevsimlerin yavaş ve sağlıklı işleyişinden memnun olduğu, yurttaşlarının sağlığına, iyi gıda ve otantik ürünlere saygılı, gözalıcı geleneksel el sanatlarından oluşmuş değerli sanat eserleri bakımından zengin, yerel ruha sahip meydan, tiyatro, dükkân, kafe ve restoranların yer aldığı bozulmamış peyzajlarla çevrili gelenek ve inançlara saygının kaybolmadığı kurtarılmış bir zamanın hevesli insanları tarafından motive edilmektedirler.

"Yavaşlık" felsefesi ulusal sınırları oldukça hızlı geçmiştir. Yaşam kalitesine erişme ve keşfetme, daha sakin tempoyla yaşama dileği Cittaslow'u tüm Avrupa'ya tanıtmıştır. Böylece somut adımlarla iyi yemek, kaliteli ağırlama, hizmet ve kentsel alanda birlikte tecrübe kazanmak için bir araya gelen uluslararası bir ağ olarak doğan Cittaslow ağı şu anda 19 ülkede mevcuttur: Avustralya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Almanya, Hollanda, İtalya, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, Polonya, Güney Kore, İspanya, İsveç, İsviçre, Birleşik Krallık (İngiltere, İskoçya, Galler), Türkiye, A.B.D, Kanada

Şekil 1 – Cittaslow logosu
(Kaynak: www.cittaslow.net)

2.1: YAVAŞ ŞEHİR NEDİR?

“Yavaş yemek “ hareketinin başarısı ve aldığı desteğin de gücüyle İtalyanlar “yavaş şehir” hareketini başlatmaya karar verdiler. Yavaş şehirler insanları yavaş bir yaşam şeklini benimseten bir karaktere sahiptir. Gelenekler ve işleri geleneksel yolla yapmak değerlidir. Bu şehirler tüm dünyada görülen hızlı akan homojenize dünyaya karşı durmaktadırlar. Yavaş şehirler daha az trafiğe, daha az gürültüye ve daha az kalabalığa sahiptir.

İtalya’daki kentler kendilerine bir organizasyon kurmak için bir araya gelmişlerdir. Dünyaya yardım etme gayretleriyle hangi kentin yavaş şehir olup olamayacağını belirleyen küresel bir kuruluş meydana getirmişlerdir. Bu bir hareket değildir. Sosyal hareketler dipten gelip tüm halkı etkileyen hareketlerdir. Organik hareket, vejetaryen hareket, evde eğitim hareketi bunlara birer örnektir. Ancak “yavaş şehir” hareketi yani Cittaslow yavaş şehir olarak adlandırılmak istenen kentlere bu sıfatı verme hakkını elinde tutar. Cittaslow kuruluşu:

- Önemli prensipleri belirleyen bir manifesto
- Katılım tüzüğü (yavaş şehir ünvanı almak isteyen kentler bu tüzüğü imzalamak zorundadır.)
- Yıllık kazanım planlarını geliştirmiştir.

Nüfusu 50.000’i geçen kentler yavaş kent kapsamı dışındadır. Yavaş Kent manifestosu 6 kategoride gruplanmış 55 kural içerir. Bunlar çevre politikası, altyapı, kentsel doku kalitesi, yerel üretim ve ürünün teşviki, misafirperverlik ve Cittaslow bilinciyle ilgili kurallardır. Yavaş kent ünvanına sahip olabilmek ve “salyangoz” logosunu kullanabilmek için düzenli olarak müfettişler tarafından kontrol edilerek yavaş şehir standartlarına uygunlukları denetlenmektedir.

Aslında yavaş şehir prensipleri ister büyük ister küçük olsun tüm şehirlerin uyması gereken kurallardır.

2.1.1: Yavaş Şehir Organizasyon Şeması

Yavaş şehir hareketinin organizasyon yapısı, karar vermeden sorumlu bir “düzenleme komitesi”, hareketin ana hatlarını belirlemenin yanında kontrol yetkisine sahip bir “bilimsel komite” ve gerek ulusal alanda gerekse uluslararası ağda tüm eylemsel etkinliklerden sorumlu bir “sekreterlik”ten oluşur.

“Yavaş Şehir” ünvanına sahip olabilmek için söz konusu kentin “Yavaş Yemek” kriterlerini kabul etmesi, “keyif” anlayışını geliştirmeye çalışması ve yerel dokuyu

koruması gerekmektedir. Tektipleşmeden uzaklaşma, özgünlük ve yerellik hareketin ana hedeflerinden biridir.

Bir kent Yavaş Şehir olduktan sonra çeşitli Yavaş Şehir hedefleri kent mirasının bir parçası haline gelirler. Diğer değişiklikler, genellikle de diğer kentlerdeki uygulamalardan esinlenilerek her zaman kabul edilip uygulanabilirler.

Yavaş Şehirler'de uygulanan bazı programlar içinde geri dönüşüm projeleri, Presidia, okul sonrası programları, gerçek bir "yerel" tecrübe için turist bilgilendirme çalışmaları sayılabilir.

2.1.2: Yavaş Şehir Yönetim Komisyonları

Yavaş Şehir yönetim komisyonları aşağıdaki birimlerden oluşmaktadır:

Uluslar arası Koordinasyon Komitesi:

- Uluslar arası Başkan
- Başkan Yardımcıları
- "Yavaş Yemek" Temsilcisi
- Ulusal Koordinasyon Komitesi Yönetim Kadrosu
- Denetçi
- Garantörler Komisyonu
- Onursal Başkanlar
- Bilimsel Komite Üyeleri

Bilimsel Komite:

Bilimsel komite, Cittaslow ödülünün kurumsal aktivitelerinin geliştirilmesi için kurumun organlarına geniş, güncel, bilimsel ve kültürel bilgi sağlamakla görevli farklı disiplinlerden gelen uzmanlar ve akademisyenlerden oluşmaktadır.

2.1.3: Yavaş Şehir Olma Kriterleri

Yerel toplumların gelişimi, onların kendilerine has özelliklerini fark edip paylaşmaları ve kendi kimliklerini geri kazanmaları üstüne kuruludur.

Küreselleşme değişim ve sirkülasyon fırsatı verse de ortalama modeller sunarak ve vasatlığa iterek özgün toplumların tipik özelliklerini saklama eğilimine de sahiptir. Bu durum çözüm araştırmalarıyla birlikte mükemmeliyeti aramaya yönelik yeni bir ihtiyacın doğmasına sebep olmuştur. Elit bir faaliyet olmak yerine kültürel ve evrensel bir faaliyet ortaya konması gereklidir.

Bu sebepten kaliteyi bulmak için tat kavramından başlayarak uluslar arası boyuta uzanan Slow Food'dan hareketle bu oluşumun içinde bulunan kentler "Cittaslow"u kurmuşlardır. Amaçları belirli kurallar dâhilinde kaliteli barınma, hizmet ve kentsel dokuya dikkat çekerek ortak tecrübeleri yaşamaktır.

Cittaslow hangi ülkede hangi kıtada olursa olsun katılacak kentler için uyulacak belirli kurallar koyar. Bunlar genel başlıklar halinde aşağıdaki gibidir:

- Başta iyileştirme ve geri-dönüşüm teknikleri olmak üzere belli bir çevre politikası izleyerek bölgenin karakteristik özelliklerini ve kentsel dokusunu düzeltmek ve geliştirmek,
- Bölgeye uygun bir altyapı politikası oluşturmak,
- Çevrenin ve kentsel dokunun kalitesini geliştirme amacıyla teknolojinin kullanımı,
- Çevreye duyarlı doğal tekniklerle üretilen gıdanın teşvik edilmesi, gerekli durumlarda zor şartlarda üretilen tipik ürünlerin korunması ve geliştirilmesi için gereken tesislerin kurulması,
- Üreticiyle tüketiciyi doğrudan buluşturacak olaylar ve mekânlar planlanarak kültürel ve geleneksel üretimin desteklenmesi ve korunması,
- Herhangi bir önyargıya yol açabilecek fiziksel ve kültürel engellerin ortadan kaldırılması, toplumla gerçek iletişimin sağlanması için konukseverliğin teşviki, kent kaynaklarının doğru kullanımı,
- Yalnızca görevlilerin değil tüm yurttaşların bir Yavaş Şehir'de yaşama bilincine kavuşturulması, özellikle gençlere, özel ilgiyle bunun aşılması.

Harekete katılan kentler şu söze bağlı kalmak durumundadırlar:

- Cittaslow amaçlarını yaymak ve kamuyu bu yönde çalışmaya teşvik etmek,
- Yerel özelliklere uygun olarak yapılan seçimlerin Cittaslow parametrelerine uygunluğunu gözden geçirerek uygulamak,
- Hareketin genel amaçlarına uygun diğer girişimlere istekli katılımı sağlamak.

Katılan kentler şu imtiyazlara sahip olacaklardır:

- Cittaslow unvanını kullanma ve kendi imajlarını hareketin logosuyla bağdaştırma,
- Hareketin başarısına katkıda bulunacak her türlü kamusal ve özel girişim ve aktivitede logonun kullanım hakkına sahip olmak,
- Çeşitli oluşumlara katılma ve onlardan yararlanma hakkı kazanmak, belirli model ve yapılanmaların oluşturulmasında söz sahibi olmak.

Hareketin eylemleri yıllık toplantılar sonucunda belirlenir. Bu toplantılarda şu hususlara yer verilir:

- Yıllık amaçlar ve çalışma çerçevesi, bunları ölçecek parametreler ve gerekli yapılanmalar,
- Aktiviteleri koordine etmek için gerekli bütçenin belirlenmesi,
- Slow Food ve tüm Cittaslow kentlerinin de temsilcilerinin bulunduğu koordinasyon komitesinin kurulması.

Yıllık toplantılar her yıl farklı bir kentte toplanarak kentlerdeki yaşam kalitesi sorunlarına yönelik bir teknik ve bilimsel bir tartışma ortamı sağlar, sonucunda bir rapor hazırlanır.

Üyelik Kriterleri:¹

(*) ile işaretli maddeler uyulması zorunlu olan maddelerdir.

2.1.3.1: Çevre Politikaları

1. Hava, su ve toprak kalitesinin yasalar tarafından belirlenmiş düzeylere getirilmesi
2. Kentsel hurda ve özel atıkları da içeren atıkların farklılaştırılarak dağıtılmasının planlanması
3. Endüstriyel ve evsel atıkların sağlıklı olarak toplanması
4. Kentin kanalizasyon sistemine ait bir arıtma tesisinin varlığı
5. Belediye tarafından belirlenmiş, özellikle alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, küçük hidroelektrik güç tesisi) kullanımına yönelik bir enerji koruma planı *
6. Tarımda GDO'lu ürün kullanımının yasaklanması *
7. Ticari tabela ve trafik işaretlerine yönelik belediye tarafından düzenlenmiş planlar
8. Elektromanyetik kirliliği önleyici sistemler
9. Gürültü kirliliğini kontrol ve azaltmaya yönelik program
10. Işık kirliliğini kontrole yönelik sistem ve programlar *
11. Çevre yönetimi için çeşitli sistemlere uyumluluk (EMAS, ECOLABEL, ISO 9001, ISO 14000, SA 8000, Agenda 21 projeleri) *

¹ cittaslownews.files.wordpress.com/2009/08/newcharter.pdf, Cittaslow International Charter

2.1.3.2: Altyapı Politikaları

1. Tarihi merkezlerin veya kültürel önemi olan bölgelerin geliştirilmesi ve yeniden dikkat çekici hale getirilmesi
2. Güvenli ulaşım ve trafik düzenlemeleri
3. Okulları ve kamu binalarını bağlayan bisiklet yolları yapımı
4. Engelliler için engel teşkil eden mimari öğelerin (yüksek kaldırımlar, düzensiz yerleştirilmiş kent mobilyaları, tabelalar vb.) kaldırılması, kamusal alanlarda engelliler için erişilebilirliğin sağlanması *
5. Özel araç kullanımını azaltma ve toplu taşımayı teşvik etmeye yönelik planlar hazırlama, yayalaştırmayı teşvik için trafikle entegrasyonu sağlama *
6. Aile hayatını ve yerel aktiviteleri teşvik (rekreasyon ve sportif faaliyetlerle okul ve aile arasında bağlar kurma, yaşlılar ve kronik hastalar için sosyal merkezler kurma, uygun çalışma saatleri ayarlanması, umumi tuvaletler vs.)*
7. Medikal yardım merkezi
8. Kaliteli yeşil alanlar ve hizmet sahaları (kaynaştırıcı yeşil alanlar, oyun parkları vs.)
9. Doğal ürünlerin satış ve dağıtımını için ticari merkez kurumu
10. Sorunlu yurttaşlara yardım amacıyla mağaza sahipleriyle anlaşma
11. Sorunlu kentsel bölgelerin yeniden tanımlanarak kente geri kazandırılması
12. Kentsel kalkınma ve gelişme programı *
13. Yavaş Şehir tanıtım vitrinleri hazırlanması *

2.1.3.3: Kentsel Kalite için Teknoloji ve Tesisler

1. Biyomimarlık² için tanıtım ve gerekli personelin eğitiminin sağlanması *
2. Kentin fiber optik kablolar ve kablosuz sistemlerle donatılması
3. Elektromanyetik alanların izlenmesi için gerekli sistemlerin kurulması
4. Çevre ve peyzaja uyumlu atık toplayıcılarının sağlanması ve atık toplama işleminin belli bir düzene oturtulması
5. Kamusal ve özel alanların bitkilendirilmesinin teşviki, özellikle de yerel bitkilerin kullanımı
6. Yurttaşlara hizmet sağlamak için gerekli programlar (internet tabanlı bir hizmet anlayışının yerleştirilip teşvik edilmesi)
7. Özellikle gürültülü bölgelerde gürültünün kontrolünün sağlanması
8. Renk kullanımına ilişkin düzenlemeler

² Enerji verimli, doğaya zararı en aza indirgenmiş, doğal malzemeye ağırlık veren ekolojik tasarımlardan oluşan mimari anlayışı (Senosiain, Javier, 2003, Bio-Architecture, Elsevier, Oxford)

9. "Telework" (evden çalışma) tanıtımı ve teşviki

2.1.3.4: Yerel Üretimin Korunması

1. Organik tarımın geliştirilmesi için planlar *
2. Esnafın ürettiği ürünlerin, sanat eserlerinin, nesnelerin kalitesinin sertifikasyonu *
3. Yok olmaya yüz tutmuş sanatların korunmasına yönelik planlar *
4. Kaybolma tehlikesi taşıyan çalışma yöntemleri ve mesleklerin korunması
5. Restoran, okul kantini, kafeterya vb yerlerde yerel organik malzemelerin kullanılması ve geleneklerin korunması *
6. Slow Food ile işbirliği yapılarak okullarda lezzet ve beslenme eğitimlerinin verilmesi *
7. Slow Food Presidia bünyesindeki ürünlerin ve gastronomik faaliyetlerin desteklenmesi *
8. Bölgeye ait tipik ürünlerin sayımı ve bunların pazarlanmasının teşviki (yerel pazarların kurulması ve uygun alanların tahsisi) *
9. Kentteki ağaçların sayımı, büyük veya anıt ağaçların korunması *
10. Yerel kültürel faaliyetlerin destek ve korunması *
11. Geleneksel yöntemlerle yetiştirilmiş yerel bitki türlerinin bulunduğu kent içi ve okul bahçeleri tasarlanması

2.1.3.5: Konukseverlik

1. Turist bilgilendirmeye ve konukseverliği arttırmaya yönelik eğitimler *
2. Tarihi merkezlerde uluslar arası işaretlemeler kullanılarak turist güzergâhları oluşturulması *
3. Zamanlı etkinliklerle uyumlu olacak şekilde ziyaretçilerin kente ve bilgilendirme hizmetlerine ulaşımını kolaylaştıracak plan ve politikaların uygulanması (otopark, kamusal alanlar için esnek/uzatılmış çalışma saatleri vs.)
4. "Yavaş" güzergâhların hazırlanması (broşürler, web siteleri, çeşitli tanıtımlar)
5. Turist rehberleri ve mağaza sahiplerinin fiyatlar hakkında şeffaf davranma konusunda bilgilendirme

2.1.3.6: Bilinçlendirme

1. Yavaş Şehir olma hakkında yurttaşlara gerekli bilgiyi sağlamak için kampanyalar yürütülmesi *
2. Kentsel dokuyu “yavaşlık” felsefesi içine katarak eğitim amaçlı bahçeler, parklar, kitaplıklar vb mekânlar düzenlemek *
3. Yavaş Şehir ve Yavaş Yemek etkinlikleri düzenlemeye yönelik programlar *
 - Yavaş Şehir’in başlattığı “eylem/kimlik” kampanyasına zorunlu katılım *
 - Slow Food Presidia’nın desteklenmesi ve yaygınlaştırılması *
 - Üye kentler Cittaslow tescilli markasını başlıklarına eklemeli, web sitelerinde “yavaşlık” felsefesine ait içerikleri koymalıdır.

2.2: OLUŞUMU HAZIRLAYAN ETKENLER

2.2.1: Endüstri Devrimi ve Küreselleşme

Endüstri devrimi, “teknolojinin, endüstriyel üretimin ve ulaşım olanaklarının gelişmesi ile birlikte birçok alanda yaşanan köklü değişim” olarak tanımlanmaktadır. Endüstri devrimi, birçok konuda (teknoloji, üretim, kültür, ekonomi, toplumun sosyal yapısı, sanat ve mimarlık) önemli değişimlere ve yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına yol açmıştır.

1765 yılında James Watt tarafından bulunan buharlı makinelerin kullanımı, endüstrileşme sürecini başlatır. 1830’dan sonra yoğunlaşan demiryolları geçtikleri yerleri yeni endüstri bölgelerine dönüştürürler. Endüstriyel eylemlerin belirli yerlerde toplanması sonucu hızla gelişen yeni kentler kurulur. Bunun sonucunda bu kentlere doğru yoğun bir nüfus akımı yaşanır. Diğer yandan, tarımda makinelerin kullanılması, verimin artması ve bu alanda giderek daha az iş gücüne gereksinim duyulması, kırsal alanda kentlere doğru yaşanan hızlı ve yoğun göçün bir diğer nedeni olur.

Kırsal alandan kentsel alana doğru yönelen yoğun nüfus akımı, buna hazırlıksız olan kentlerin düzensiz ve olumsuz bir şekilde gelişmesine yol açar. Kentlerde oluşan kötü yaşam koşullarına karşı bazı çalışmalar yapılması gerekliliği şehir planlama olgusunun önemini artırır; 1830-1850 yılları arasında “modern şehircilik” doğar. Kent genelinin olumsuz görünümünün yanında fabrikalarda çalışan işçilerin barındığı sağlıksız konutlar da eleştiri konusu olurlar. Fabrika, demiryolu ve bakımsız kentler, endüstri kentinin üç temel unsuru haline gelir. Hızla artan kentsel

nüfusun barınma sorunu, apartman tipinde işçi konutları inşa ederek çözülmeye çalışılır; bu yapılar ilk toplu konutların da öncüsüdür.

Üretimde makinelerin kullanılması, beraberinde seri üretim ve standartlaşma kavramını getirir ve bu durum üretim alanında önemli değişimlere yol açar. Bu değişimler, Avrupa ekonomisinin de köklü bir biçimde yeniden yapılanmasını doğurur. Üretimde fabrika sisteminin gelişmesi, ekonomik sistemi tümünden değiştirir; bu bir anlamda özerkleşen bir ekonomik sistemdir. Bu gelişmeler, tüm ticari kısıtlamaların kaldırıldığı, üretim ve ticaretin tümüyle arz-talep ilişkilerine bağlı olduğu yeni bir ekonomik sistemin habercisidir: üreticinin öz çıkarının genel refahın elde edilmesine katkıda bulunacağı bir ekonomik sistem, en saf biçimiyle kapitalizm. Yeni endüstrinin kurulması ayrıca toplumda aristokrat sınıfı kadar maddi birikimi olan fakat sahip olduğu gücü soydan değil ekonomik güçten alan, içinde tüccarlar ile sanayicilerin bulunduğu yeni bir toplumsal sınıfın, burjuva sınıfının oluşmasına yol açar.

Bu dönemin temelleri, Aydınlanma ve Rönesans dönemine dayanır. Rasyonel düşüncenin gelişmesi, dini pratik ile toplumsal vicdan, dini yaşam ile sivil yaşam arasındaki bağların zayıflamasına ve dini otoritenin sivil yaşam üzerindeki etkilerinin azalmasına yol açar. Batı uygarlığında din dışı (laik) bir toplum yaratılmasının mimarlık alanına etkisi ise mimarlığın üretim alanının “dini yapılar inşa etme” den uzaklaşmasına ve bu alana yeni yapı türlerinin dâhil edilmesine yol açar. Bunlar, barınma sorununu çözecek yeni konut tiplerinin yanı sıra, topluluklara kamusal hizmet sunabilecek borsa, adliye, mahkeme salonu, müze, sanat galerisi, büyük mağaza gibi yapı tipleridir.

Diğer yandan, endüstrinin ve bununla birlikte teknolojinin çok büyük bir hızla gelişmesi, 19. yüzyılın sonlarından başlayarak özellikle de 20. yüzyılda en temel üretim ve yaratı alanının giderek felsefe ve sanattan teknolojiye doğru kaymasına neden olur. 19. yüzyılda makinelerin çalıştırılmasında ve özellikle demiryollarında buhar gücü kullanılmaya başlanır; elde edilen ürünler yeni enerji kaynaklarını beraberinde getirir. Yüzyılın ortalarına doğru gelindiğinde bilim ve teknoloji alandaki gelişmeler iyice hızlanır. Nükleer enerji gündeme gelir; kimya alanındaki gelişmeler, yeni endüstri dallarının ortaya çıkmasına yol açar. Yaklaşık 4000 yıldır kullanılan fakat bilimsel anlamda ilk kez bu dönemde kompoze edilen metal malzeme, bu dönemde yeni ürünlerin en önemlilerinden biridir. Diğer yandan, yapı üretiminde yeni yapı malzemelerinin kullanılması yanında yeni yapım yöntemleri de gelişir ve bu durum mimarlık dünyasında önemli yeniliklerin ortaya çıkmasına neden olur; modern mimarlığın temelleri bu dönemde atılır.

Küreselleşme adı verilen karmaşık sürecin etkileri tüm dünya üzerinde hissedilmekte, bu sürecin hızına yetişebilmek ve onu anlamlandırabilmek ise her geçen gün daha da güçleşmektedir. İlk olarak ekonomik alanda kendini hissettiren küreselleşme olgusu giderek kültürel, siyasi ve toplumsal alanlarda da varlığını ve etkisini hissettiren çok yanlı bir süreç niteliğine dönüşmüştür. Günümüzde küreselleşme genelden bireye tüm yaşam çevrelerini etkisi altına almaktadır. Tercan'ın da belirttiği gibi "... aydınlanmanın başında insanları özgürleştiren akılcılık, zaman içinde "araçsal akıl" veya "teknik akıl" haline dönüşerek bireylerin özgürlüğünü sınırlamış oluyordu. Bu olgu modernlik projesinin içinde taşıdığı en çarpıcı çelişkilerden biri olarak bugün de varlığını sürdürmektedir. Araçsal aklın yalnızca alanını genişletmekle kalmayıp aynı zamanda yaşamımızı ele geçirme tehlikesi içerdiğine ilişkin yaygın bir rahatsızlık vardır.

Korkulan, başka ölçütlere göre karar verilmesi gereken konularda, uzmanlık, verimlilik, teknik gereklilik veya maliyet-fayda değerlendirmelerinin belirleyici olması; yaşamımızı yönlendirmesi beklenen bağımsız amaçların, araçsal aklın gölgesinde kalmasıdır. Örneğin, ekonomik büyüme gerekçesiyle, bir felaket olasılığıyla karşı karşıya olduğumuz halde doğal çevrenin tahribatına duyarsızlaşmamız veya sosyal planlamalara insan hayatına dolar cinsinden değer biçen maliyet-fayda analizlerinin hakim oluşu gibi.

Bu noktada altı çizilmesi gereken saptama, araçsal aklın öncelikli konumunun, tüketime bağlı toplumlar yarattığı gerçeğidir."³

Dünyadaki bu değişim beraberinde yeni insan profillerinin çıkmasına da sebep olmuştur, dolayısıyla değişen insanın artık değişen mekânlara da ihtiyacı vardır.

İngiltere'de başlayan Endüstri devrimi ve bunun ardından gelen Çelik ve Elektrik çağı art arda yapılan buluşlarla, baş döndürücü bir toplumsal değişim sürecini başlatmıştı. Makine kullanımı yaygınlaşmış, o zamana dek toprakta çalışan erkek, kadın ve çocuklar fabrikalarda üretim yapmaya başlamıştı. Dolayısıyla tüm bu teknolojik, bilimsel ve endüstriyel değişimler eski düzenin çözülüp yeni düzenin oluşmasını hızlandırmıştı. Artık kentli ve endüstriyel bir toplum oluşuyordu. Şehirlere göç edilmesi büyük boyutlara ulaşmış ve metropoller oluşmaya başlamıştı. Bu gelişmeler, bir yandan sosyal yapıyı değiştirirken, diğer yandan ülkeler arası iletişim ve etkileşimi de arttırmış, tüm dünyanın entegrasyonunu sağlamıştı. Bunun yanı sıra; Avrupalı devletler fabrikalarına hammadde sağlamak amacıyla "koloniler"

³ Ahmet Tercan, mimar.ist dergisi, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 50

edinmişlerdi. Avrupa'nın yaklaşık dört katı büyüklüğündeki Afrika, çoktan parsellenmişti. 1900'e gelindiğinde, kıtanın neredeyse 9/10'u Avrupalı devletlerin kontrolü altına girmişti.

Kentler, göçle artan nüfusu karşılamak üzere hızla yapılaşıyordu. Zamanın daha fazla önem kazanması ile her şeyin daha hızlı yapılması isteniyordu. Bu nedenle, çoğu ütopya olarak kalan "makine gibi çalışan" bina ve kent tasarımları yapılıyordu.

Hızlı otomobilleşme kent içinde bireylere uzak mesafelere kolay erişim ve hareket özgürlüğü sunuyorsa da toplumsal ve mekânsal bölünmüşlüğü artırıyor, kamusal mekânlara ilgisizliği ve yabancılaşmayı beraberinde getiriyor. Bu yabancılaşma kavramını Marks şöyle tanımlamıştı : *"insansal ürünlerin insanı boyunduruğu altına alan karşıt güçler haline gelmeleri ve bunun sonucu olarak da insanı insan olmayana dönüştürmeleri sürecini dile getirir. Tarihsel süreçte insan, tarihsel ve toplumsal yasaların bilgisini edinip onlara egemen olamamasından ötürü, toplumsal gelişmeyi insansal özünü geliştirici biçimde geliştirememiştir. Toplumsal yasaların bilincine varmadan toplumsal gelişmeyi bilinçle ve insanca yönetmek olanaksızdır. Bu bilgisizliğin sonucu olarak, tarihsel süreçte hep kendisine yabancı, eş deyişle insansal olmayan ürünler ortaya koymuştur. Bundan ötürü insan, yarattığı özdeksel ve tinsel dünyasını durmadan zenginleştirdiği halde bizzat kendisini durmadan yoksullaştırmıştır. Bunun sonucu olarak insan, bizzat kendi kendisine yabancılaşmış ve insan olmayana dönüşmüştür."*⁴

Kentlerde trafiğin hızlandırılmasına yönelik düzenlemelerin ortak sonucu olarak kentin mekânlarının kamusalıklarının parçalanması kaçınılmaz hale geldi. Böylece, hızlandırılan trafiğin gelip geçtiği mekânlar özelliklerini yitirmeye ve niteliksizleşmeye başladı.⁵

Marks'a göre insanlar da aynen mekânlar gibi *"kapitalizmin ihtiyaç duyduğu üretken ve itaatkâr bedenlerin üretilmesinde kullanılmış, böylelikle de bu disiplinci tekniklerin insanları birbirine benzeyen, ilişkilerinde duyarsız, daha az düşünen insanlara dönüşmüş, nötralize edilmiştir."*⁶

Mimarlar, binaları ve kentleri değişen toplumun yeni ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde biçimlendirme çabasında iken, bu yeni biçimlenmenin, dönemin sosyokültürel anlamını yansıtması kaçınılmaz olmuştur. H. Lefebvre 1970'lerde *"...metaların mekânda üretiminden, mekânın kendisinin meta olarak üretimine*

⁴ Ö. Fikret Oğuz, mimar.ist dergisi, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 69

⁵ H. Çağatay Keskinok, Doç. Dr. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, mimar.ist dergisi, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 76

⁶ Ö. Fikret Oğuz, mimar.ist dergisi, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 70

geçildiğini...” söylemektedir.⁷ Bu yüzden günümüzde mimarlık, yaşamın mekânda sürdürülebilirliğini sağlamakla, rantın sürdürülebilirliğini sağlamak üzere bizzat mekânın kendisinin ekonomik araç olarak kullanılması arasındaki çelişkiyle başa çıkmak durumundadır.⁸

Kentsel yaşam giderek alışveriş merkezlerinin kendi içine kapalı dünyasına hapsolmuş durumda. Kamusalıklar tüketim etkinliğine yönelik bu özel mekana taşınırken kentsel yaşam çevreleri, içine girilemeyen özel korunaklı, kapalı kutularda, kapalı topluluk mekanlarına bölünmüş durumda. Hızla geçilip gidilen yollardan başka kamusal alanlar seçeneği kalmıyor günümüzde. Artan otomobilleşme, kamusalığın parçalanmasına ve yitirilmesine katkıda bulunuyor, yürünebilirlik, kentsel mekânda yaşanabilirlik olanağı tanımıyor. Kentte yaşayanların ortak mekânlarda kamusalıklarını üretme olanakları zayıflarken kamusal yaşam hem mekânsal olarak hem de toplumsal olarak bölünüyor, toplumsal yabancılaşma, farklılaşan ve kamusalıkları zayıflayan mekânlarla daha da pekiştiriliyor.⁹

Yukarıda da bahsettiğimiz yabancılaşma kavramını Marks'ın çalışmalarında iki tür olarak görmek mümkündür. Bunlardan ilki, doğadan kopuş anlamındaki yabancılaşmadır. İnsan, doğadan koparak kültürel - toplumsal alanda kendine ikinci bir doğa kurmak anlamında, doğaya yabancılaşır. İkinci yabancılaşma ise, bizzat kapitalist pazarın ve kapitalist toplumsal sistemin yarattığı yabancılaşmadır. Bunun sonucu olarak insan, kendi doğasına yabancılaşır. Böylece insan kendine, kendi emeğine, ilişkilerine, dünyaya, yaşama yabancılaşır.¹⁰

Bilim ve teknolojinin tarihsel gelişimi, toplumun kültürel, ekonomik ve sosyal yaşamını biçimlendirirken, çok doğal olarak yansımalarını mimari üretiminde de bulmuş ve çoklukla yönlendirici, biçimlendirici olmuştur. Mimarlık toplumun sosyoekonomik yaşamını yansıtan fikrî ve sanatsal üretimde üstlendiği işlevle, yaşam mekânlarının yaratılmasında somutlaşan sanatsal, bir o kadar da bilimsel ve teknolojik bir eylem olarak sahnede yer almakta; diğer yandan mekânın kamusal ve toplumsal gereksinimlere bağlı olarak kurgulanması, biçimlendirilmesi ve mekânsal örgütlenmenin gerçekleştirilmesi rolünü, planlama disipliniyle birlikte üstlenmektedir.

⁷ Ö. Fikret Oğuz, *mimar.ist dergisi*, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 68

⁸ Ö. Fikret Oğuz, *mimar.ist dergisi*, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 69

⁹ H. Çağatay Keskinok, Doç. Dr., *mimar.ist dergisi*, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 75

¹⁰ Ö. Fikret Oğuz, *mimar.ist dergisi*, yıl: 9 sayı:33, güz 2009, sf: 72

2.2.2: Fütürist Hareket

Fransa'da Le Figaro'nun ilk sayfasında yayınlanan, İtalyan şair Tomasso Marinetti'nin 1909 Fütürist Manifestosu, teknoloji ve gelecek konularına vurgu yapan modernist bir sanat hareketi olarak ortaya çıkmıştır. İlk fütüristler, sadece sanat ve edebiyata başkaldırmıyor, araba, uçak gibi araçların ve endüstriyel gelişmelerin insanoğlunun doğaya karşı zaferi olduğunu belirterek, modern yaşamın getirilerine dikkat çekiyorlardı. Teknolojiye, demir raylara, sanayi devriminin gelişmelerine hayranlığı yansıtıyor; hızı, dinamizmi, makineleşmeyi, savaşçılığı, sanayi girişimlerini, tersane ve makineleri övüyorlardı. İlk Manifesto; tehlike tutkusunu, enerji ve ataklığı, korkusuzluğu, gözü pekliği, başkaldırıcı yansıtıyor, bu akımı besleyen düşünce saldırganlığını yüceltiyor, açıkça insanları savaşa ve rekabete çağırıyordu.

Şekil 2 - Fütürist Manifesto'nun yayınlandığı Le Figaro Gazetesi

Sanayi Devrimi'nin ilk yıllarındaki değişim ve eğilimleri özetleyen 1909 Manifestosu'nun ne yazık ki tamamına yakınının gerçekleştiğini görüyoruz. Sonuçta, 1909 Manifestosu görevini yapmış ve insanlık geçen 100 yılda iki Dünya Savaşı ve pek çok irili ufaklı savaş, art arda gelen krizler ve teknolojik icatlarla hızlı bir değişim yaşamıştır. İnsanlık arayışını sürdürmüş, 'daha hızlı ve daha çok' uğruna temel değerlerini yitirmiş ve bugünlere gelinmiştir.

2.2.2.1: Fütürist Manifesto – 1909 : ¹¹

1. Tehlike sevgisinin, enerji ve korkusuzluk alışkanlığının şarkısını söylemeye niyetliyiz.
2. Cesaret, cüret ve başkaldırı bizim şiirimizin önemli öğeleri olacaktır.
3. Şimdiye değin edebiyat dalgınca bir durağanlığı, şehveti ve uykuyu göklere çıkardı. Biz saldırgan hareketleri, ateşli bir uykusuzluğu, yarışçının adımlarını, ölümlü sıçrayışı, yumruğu ve tokadı göklere çıkarmaya niyetliyiz.
4. Dünyanın muhteşemliğinin yeni bir güzellik tarafından daha da zenginleştirildiğini onaylıyoruz: hızın güzelliği. Patlayıcı nefesli bir yılan gibi kaportası büyük borularla süslenmiş bir yarış arabası - kükreyen bir araba Semadirek'in Zaferi'ne kıyasla daha güzeldir.
5. Ruhunun mızrağını dünyaya doğru yörünge halkası boyunca fırlatmış insanoğlunu yüceltmek istiyoruz.
6. Şair kadim öğelerinin heyecan dolu arzularını artırmak için kendisini şevk, ihtişam ve cömertlikle harcamalıdır.
7. Gayret gösterirken karşılaşılmanın haricinde, güzellik yoktur. Saldırgan bir karakter olmadan gerçekleştirilen hiç bir iş başarıya ulaşamaz. Şiir bilinmeyen güçlere karşı, onları azaltacak ve insanın önünde diz çöktürecek sert bir saldırı olarak tasarlanmalıdır.
8. Asılların son ucunda duruyoruz! Yapmak istediğimiz imkânsız ve gizemli kapılarını yıkmakken neden geriye bakalım? Zaman ve Uzam dün öldü. Zaten mutlaklıkta yaşıyoruz, çünkü sonsuz, her yerde hazır ve nazır hızı yarattık.
9. Savaşı yücelteceğiz -dünyanın tek hijyenini- militarizm, vatanseverlik, özgürlük getirenlerin yıkıcı hareketleri, ölmeye değer güzel fikirler ve kadınların hor görülmesi.
10. Müzeleri, kütüphaneleri, her tür akademileri yıkacağız, ahlakçılıkla, feminizmle, her çeşit fırsatçı ya da faydacı ödeklilikle savaşaacağız.
11. Çalışmayla, zevkle ve isyanla heyecanlanmış büyük kalabalıkların şarkılarını söyleyeceğiz; modern başkentlerdeki devrimin çok renkli, çok sesli gelgitlerinin şarkılarını söyleyeceğiz; vahşi elektrikli bir ayla parıldayan cephaneliklerin ve tersanelerin titrek gece heyecanlarının şarkılarını söyleyeceğiz; dumanla süslenmiş yılanları yiyip yutan hırslı demiryolu istasyonlarının; dumanlarının çarpık çizgileriyle bulutlar yaratan fabrikaların; bıçakların pırıltısıyla güneşte ışıldayan, dev

¹¹ F.T. Marinetti, 2008, Fütürist Manifestolar Kitabı, Altıkırkbeş Yayınları, İstanbul

jimnastikçiler gibi nehirleri aşiveren köprülerin; ufkun kokusunu alan maceraperest buharlı gemilerin; koca tekerlekleri devasa çelik atlar gibi rayları arşınlayan geniş göğüslü demir başlıklarla zapt edilmiş lokomotiflerin ve pervaneleri rüzgarda bayraklar gibi salınan ve heyecan dolu bir kalabalıkmışçasına bağrışır gibi görünen uçakların sessiz uçuşlarının şarkılarını söyleyeceğiz.

2.2.3: Yeni Fütürist Hareket

Fütürizm; 'oluşmuş bir gelecek vardır, biz ona gider ya da onu tahmin ederiz' şeklindeki algıyı değiştirmeyi hedefleyen bakış açısıdır. 21'inci yüzyılın fütürizmi, bilgi ve teknolojiyi kullanarak muhtelif gelecekler oluşturulabileceğini kabul eder ve yaşamın tüm boyutları için alternatif senaryolar ile olumlu gelecek tasarımı yapılabileceğini benimser. Bu yaklaşım, multidisipliner, uzgörülü (uzak, uzman, uzlaşmacı), yenilikçi, stratejik ve sürdürülebilir öneriler geliştirmeyi hedefler.

Fütürizm, ilk kez 1909'da, yani tam 100 yıl önce yayımlanan Fütürist Manifesto ile duyulmuştur.

Fütürizm artık, insanlığın geleceğe ilişkin uzgörülerde bulunarak bilinçli bir farkındalıkla ideal gelecek kurma arayışını sembolize etmektedir. Fütürizm, yeni anlamıyla dünyaya 1966 yılında Washington DC'de kurulmuş, kar amacı gütmeyen World Future Society (WFS) aracılığıyla yayılmıştır. Türkiye'de Fütüristler Derneği tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda verilen Türkiye'nin ilk Fütürist Manifestosu, Fütüristler Derneği tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye Fütüristler Derneği, olumlu Gelecek Tasarımı'nın temel ilkelerini 2009 Fütürist Manifestosu ile belirlemiştir.

2.2.3.1: Yeni Fütürist Manifesto - 2009:¹²

İnsanlık tarihinin en önemli değişimlerinden birini geçiriyoruz. Dünyada, her anlamda tıkanıklık, mutsuzluk ve karamsarlık hâkim. Kendimize yeni hedefler koymalı, yeni motivasyon unsurları belirlemeliyiz.

Geleceğin nasıl olacağını değil, sahip olduğumuz bilgiyi doğru kullandığımızda kurabileceğimiz yenedünya uygarlığının nasıl olabileceğini uzgörebilir, onu şekillendirebiliriz. Bilgi ve teknolojiyi kullanarak muhtelif gelecekler oluşturulabileceğini kabul etmeli ve yaşamın tüm boyutları için alternatif senaryolar, olumlu gelecek tasarımları yapılabileceğini benimsemeliyiz.

¹² <http://www.futurizm.org/futurizm/>

Açlık, fakirlik, savaş gibi büyük insanlık sorunlarının engellenebilir ve kabul edilemez olduğuna inanan bir kültürü inşa etmeliyiz. Bu konuda taviz vermek, geleceğe kalacak mirasımızda, bu sorunların aynen tekrarlanması demektir.

Sürdürülebilir küresel gelecek için etik değerlere olan duyarlılığın artırılmasını ve uluslararası ortak bir hukuki düzenin kurulmasını sağlamalıyız.

Dünya zengin kaynaklara sahiptir. Bu kaynakların belli sayıda ülke ve/veya toplum tarafından kontrol edilmesini engellemeli, çalışmak-üretmek için yeni teşvik mekanizmaları ve sistemleri hayata geçirmeliyiz.

Dünyayı ve kaynaklarını tüm insanlığın ortak mirası olarak kabul eden anlayış ve uygulamalar geliştirmeliyiz.

Çok gelişmiş teknolojilere sahibiz. Daha da gelişmişlerini yaratacağız. Yeni teknolojilerin evrene zarar vermemesi için sosyal ve ekonomik sistemlerimizin refahımızı artıracak olan teknoloji ile aynı hızda gelişmesini sağlamalıyız.

Barişçi ve sürdürülebilir küresel uygarlığın kurulmasını sağlayacak uygulanabilir planlar geliştirmeli, kâğıt üzerinde kalan insan haklarını yaşamın merkezine oturtmalıyız.

Doğal kaynakları temel alarak sosyal adaleti en insani ve en etkili biçimde sağlamalıyız.

Tüm mal ve hizmetler herkes için kolay ulaşılabilir hale getirmeliyiz.

İnsanın akıl ve zekâsını kullanarak; yaratıcılığını teşvik etmek için teknolojiyen yararlanmasını sağlamalıyız.”

2.2.4: Mimari ve Yaşam Kalitesini Arttırma Çabaları

Harvey, Umut Mekânları adlı kitabında şöyle bir hayalden bahseder : *“Çağdaş yaşamın aşırı hızlı ritminin düştüğünü; aciliyeti olan yükümlülükler arasında zorla yakaladığımız saf haz anlarının artık mutluluk dolu saatlere dönüştüğünü hayal edin. Her şeyden çok, saygılı bir eşitliğin, sadece yetenekler ve başarıların değil, yaşam koşulları ve olanaklarının eşit olduğu bir dünya hayal edin – kısacası öyle bir dünya ki, o çirkin alışkanlık, kendi geçiminin yükünü başkasının sırtına yükleme alışkanlığı hiç olmasın.”* Bu hayali gerçekleştirmenin yollarını araştırır. Dünyayı kendi arzu ve vizyonumuza göre şekillendirme gücümüz varsa nasıl bu duruma geldiğimizi sorgular. *“Toplumsal ve fiziksel dünyamızı şekillendirmek ve yeniden şekillendirmek,*

o da işlemezse bir daha şekillendirmek mümkün ve gerekli. Nereden başlanacağı ve neyin yapılacağı kilit sorular.”¹³

Bu sorulara tek cevap arayan Harvey olmasa gerek, tüm dünyada çeşitli platformlarda gerekli çalışma ve tartışmalarla dünyanın bugünkü ve gelecekteki durumu irdelenmektedir. Günümüzde doğru cevaba kalite üzerinden ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Mimari Kalite, mimari politika, üzerinde karar kılınmış kısıtlı sayıda mimarlık anlayışlarını tariflemekten daha ziyade, fiziksel çevrede iyi bir mimarlık olarak tanımlayabileceğimiz kaliteli ürünler üretmek yolunda bize bir çerçeve sunmalıdır. Bu çerçevede, kalite ve estetik açısından tüm sorunların giderilmesi hedeflenmelidir.

Mimarlık, ortaya çıkacak yapının işlevsel, teknolojik, çevresel ve sosyal yönden ihtiyaçlarına cevap vermeli ve aynı zamanda tarihi yapıyı de dikkate almalıdır. Bu nedenle mimarlık politikası, çevreye saygılı, teknolojinin olanaklarını kullanan ve kullanıcıların taleplerini dikkate alan bir yapı işleri politikası olarak düşünülmelidir. Bu anlamda, toplumdaki küçük grupların da gereksinimlerini tatmin edecek şekilde özel olarak ele alınmalı, en azından engellilerin ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Yani, mimarlık politikasının en önde gelen amacı, bizim fiziksel çevre açısından taleplerimizi nitelikli bir şekilde karşılamak, aynı zamanda ortaya çıkan diğer gereksinimlere de tatmin edici bir yanıt sunmaktır.

Avrupa Birliği Konseyi'nin 12 Şubat 2001 açıkladığı “Kentsel ve Kırsal Çevrede Mimari Kalite ile İlgili Kararları”¹⁴ Avrupa’da yaşam çevresinin niteliğinin geliştirilmesini amaçlayan bir siyasi metindir. Avrupa topluluğu üyesi on beş ülke tarafından yapılan katkılardan ve Avrupa Birliği'nin değişik kurumlarında yürütülmüş müzakerelerin bir sentezinden oluşmaktadır.

Karar, Avrupa’da politikaların ve programların kapsamında mimarlığın ağırlığını ve etkisini arttırmayı ve yine topluluk içinde ve uluslararası düzeyde diğer ülkelerle sürdürülen görüşmelerde mimarlığın daha etkin bir biçimde yer almasını amaçlamaktadır.

AB ülkelerinin kentsel gelişim ve bölgesel uyumdan sorumlu bakanlarının Leipzig’de 24-25 Mayıs 2007’de gerçekleştirdikleri gayri resmi toplantıda kabul edilen “Leipzig Şartı”¹⁵ ise Avrupa kentlerinde sürdürülebilirliği sağlamak için izlenmesi gereken ilkeleri sıralar. Kentler, kendine özgü kültürel ve mimari niteliklere, sosyal açıdan

¹³ Harvey David, 2008, Umut Mekânları, Metis Yayınları, sf:340-343

¹⁴ www.mo.org.tr/UIKDocs/AVRUPA.pdf

¹⁵ www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigisarti.pdf

dışlanmaya karşı duran sağlam bir güce ve ekonomik gelişme için eşi bulunmaz olanaklara sahiptir. Kentler bilgi merkezleri ve gelişmenin ve yenilikçiğin kaynağıdır. Öte yandan kentler demografik sorunlar, sosyal eşitsizlik, belirli nüfus gruplarının sosyal olarak dışlanması, alım gücüne uygun konutların yetersiz olması ve çevre sorunlarından kaynaklanan sıkıntılar da yaşamaktadır. Kentlerin içinde ve kentler arasında sosyal dengeyi sağlanmaz, kültürel çeşitlilikleri korunamaz ve kentsel tasarım, mimarlık ve çevre alanlarında yüksek bir kalite düzeyini gerçekleştirilemezse kentlerin geleceğin tehlike altına gireceğini ortaya koyar.

Bu karardan sonra ortaya çıkan çalışma ve gelişmelerle 13 Aralık 2008'de AB Konseyi tarafından kabul edilen; Komisyon'u tüm politika, önlem ve programlarında mimari kalitenin ve mimarlık hizmetinin kendine özgü doğasını dikkate almaya ve mimarlık, kent planlama ve peyzaj planlamada sürdürülebilir gelişim konusundaki yenilikleri ve denemeleri cesaretlendirmeye çağıran "Mimarlık ve Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısı Hakkındaki Sonuç Belgesi"¹⁶ hazırlanmıştır.

Bu belgede, sürdürülebilir kentsel gelişimde mimari kalite ve kültürel çeşitliliğin yansımaları olan mimari çeşitliliğe, mimari mirasın korunması ve geliştirilmesine, doğal kimlik veya kentsel peyzajın tekil kimliklerine özel önem verilmesi gerektiğine dikkat çekilmesinin etkili olacağı bildirilir. Ülkeler, yüksek kalitede bir yaşam çevresinin oluşturulmasında mimarlığın ve kent planlamasının rolü konusunda toplumda farkındalık yaratmaya ve sürdürülebilir kentsel gelişime toplumun katkısını teşvik etmeye çağırılır.

Avrupa Komisyonu'nun 23 Eylül 2009'da açıkladığı Mimarlar Konseyi (ACE)'nin de memnuniyetle karşıladığı "Mimarlık Politikası Rehberi"¹⁷nde mimarlık politikası, genel olarak mimari kalite kavramı, özel olarak da her binanın tekil olarak mimari kalitesi esas alınarak oluşturulmuştur. Bu kavramın karmaşıklığına ve öznel doğasından kaynaklanan tanımlama sorununa rağmen, bir binanın yaşam çevrimi boyunca göz önüne alınması gereken bir dizi temel ilkeyi tanımlamak ve bu belgede ortaya koymak mümkündür.

Bahsedilen kaynaklarda görüldüğü üzere özellikle Avrupa'da değişen hayat şartları ve küreselleşmenin getirdiği eşitsiz koşulları ortadan kaldırmak, daha yaşanır bir kentsel düzen elde etmek için kalite artırımını esas alan birçok düzenlemeye gidilmiştir. Bu kurallara uyulduğu takdirde çok daha yaşanılır bir ortama kavuşmak mümkün olabilecektir.

¹⁶ www.mo.org.tr/UIKDocs/konseykultursonucbelgesi.pdf

¹⁷ www.mo.org.tr/UIKDocs/komisyonmimarlikpolitikasi.pdf

2.3: YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ'NİN TARİHÇESİ

2.3.1: Yavaş Yemek Hareketi

Slow Food 1989'da fast food kültürüne, yerel gıda geleneklerinin kayboluşuna ve insanların giderek ne yedikleri, yedikleri gıdaların nereden geldiği, tadının nasıl olduğu ve yemek seçimlerimizin dünyayı nasıl etkilediği konusundaki vurdumduymazlıklarına karşı kurulmuş kar amacı gütmeyen bir eko-gastronomi organizasyonudur.

Slow Food, iyi, temiz ve adil gıdayı savunur. Yediğimiz şeylerin lezzetli olması gerektiğine; yeryüzüne, diğer canlılara ve sağlığımıza zarar vermeyecek şekilde temiz üretilmesi gerektiğine ve çiftçilerin emeklerinin karşılığını adil bir şekilde alması gerektiğine inanır.

Kendimizi tüketici olarak değil, eş-üretici olarak görmemizi öğretir.

Şekil 3 - Yavaş Yemek (Slow Food) logosu
(Kaynak: www.slowfood.com)

2.3.1.1: Yavaş Yemek Hareketi Manifestosu

Uluslararası Zevk Hakkı ve Onun Korunması Hareketi'ne Detaylı Bakış 9 Kasım 1989'da Paris'teki Opera Comique'te oluşturuldu.

Manifestosu Arjantin, Avusturya, Brezilya, Danimarka, Fransa, Almanya, Hollanda, Macaristan, İtalya, Japonya, İspanya, İsveç, İsviçre, ABD ve Venezuela delegeleri tarafından kabul edildi.

Yavaş Yemek Hareketi Resmi Manifestosu¹⁸ :

Endüstriyel uygarlaşmayla başlayıp gelişen yüzyılımız, önce makineyi icat etti sonra da onu kendine yaşam modeli olarak seçti. Hayatın koşuşturma telaşı bizi köleleştirdi, sinsi bir virüse yenik düştük: Alışkanlıklarımızla aramıza giriyor, evimize, özelimize yayılıyor ve bizi "hızlı yemek"e zorluyor.

¹⁸ www.slowfoodfoundation.com, Presidium vademecum

Bu telaşın türünün neslini tüketme tehlikesine karşı ve insan olmanın hakkını vermek adına, Homo Sapiens kendini kurtarmalı. Hızlı hayatın evrensel çılgınlığına karşı direnmenin tek yolu sakin ve inatçı bir usulde bedensel keyif unsurlarımızı sıkı sıkıya savunmaktır.

Uygun dozlarda, duyuşal hazları ve uzun soluklu keyifleri emniyete almak; durmadan çalışmayı verimlilik zannetme çılgınlığına kapılmış kalabalığın hastalığını kapmaktan korur.

Bizim bu düzene karşı koyuşumuz, "Yavaş Yemek"le sofrada başlamalı. Bölgesel yemeklerimizin lezzetlerini, kokularını yeniden keşfedelim ve "Hızlı Yemek"ın ezici etkisini kendimizden uzak turalım.

Hızlı yaşam, üretkenlik adına, var olmamızın geleneklerini değiştirdi ve çevremizi, ufkumuzu tehdit etmekte. Bu duruma tek çözüm "Yavaş Yemek"tir.

Gerçek kültür; lezzeti yok saymak yerine onu geliştirmektir. Bunun da yolu, uluslar arası deneyim, bilgi ve proje değiş tokuşundan daha iyi ne olabilir? "Yavaş Yemek" daha iyi bir geleceği emniyete alır.

"Yavaş Yemek", küçük salyangoz simgesiyle, "yavaş" kıymılıya devinim getirecek nitelikli desteğe ihtiyaç duyan uluslararası bir düşünce hareketidir.

2.3.2: Yavaş Yemek Hareketi ile Birlikte Hareket Eden Yan Projeler

Slow Food felsefesini yaymak ve teorideki düşünceleri pratiğe yaymak için çeşitli yan projeler geliştirmiştir. Bunlar genel olarak yerel ürünlerin ve yerel üreticilerin desteklenmesini, geliştirilmesini böylece yerel kültürün korunarak gücünü kazanmasını sağlayan projelerdir. Dört ana başlıkta inceleyebileceğimiz projeler haricinde özellikle kamuoyunda gerekli bilinci uyandırmak amacıyla çeşitli faaliyetler de bulunmaktadır.

2.3.2.1: Terra Madre (Toprak Ana)

Terra Madre, "Slow Food" tarafından tasarlanan bir projedir. Felsefesi 'üretim tarımsal, yemek ise gastronomik bir süreçtir' şeklindedir. Slow Food her zaman yemek zevki ve lezzetli gıdaların önemini bilmiş ve günümüzün modern sayılan üretim, dağıtım ve ekonomik ölçekli kurallarının etkisi altında homojenleştirilme tehlikesiyle karşı karşıya olan kültürlerle destek vermiştir. Özellikle bu kuralların etkilerini artırdıkları alanlar Slow Food'un küçük üreticilerin korunması ve desteklenmesi gerektiğini anlamasına sebep olmuştur. Bu doğrultuda karar yetkisine sahip merciler, tüketiciler, eğitim kurumları, aşçılar, tarımsal araştırma kurumları ve

sivil toplum örgütlerinin desteği ve küresel bir planı takip kararlı yöresel hareketler olmadan ilerleme kaydedilemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Terra Madre, kırsal gıda üreticilerinin sesinin duyurulması, nüfusu sorunları hakkında bilinçlendirmek, iş şartlarını iyileştirmek, hem onlar hem de dünyamız için pozitif değişiklikler sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir. Bu sebeplerle, küresel bir ağ oluşturulması, bilgi alışverişinin artırılması, ihtiyacımız olan gıdaları, yetiştirilecek verimli toprakları ve bu toprakları işleyecek insanların desteklenmesi için adımlar atılmıştır.

Terra Madre'nin açılış töreni 2004 yılında Torino'da emsalsiz bir katılımı yapıldı. 130 ülkeden 5000 üreticinin katılımıyla gerçekleşirken küresel medyanın ilgisini de kriz üzerine çekmeyi başardılar. İkinci toplantı ise 2006 yılında yüksek kaliteli gıda üretimindeki rollerinin bilincinde, gerek tanınmış gerek az bilinen ek 1000 aşçı ve teoriyle pratik arasında bir köprü kurmaya çalışan 400 araştırmacı ve akademisyenin katılımıyla gerçekleşti.

Bu tipte bir organizasyon ancak gönüllü katılımcılarla gerçekleşebilirdi. Slow Food kamu kuruluşlarını olduğu kadar yerel, bölgesel ve ulusal kurumları da harekete geçirerek Terra Madre'nin, özel şirketlerle ortaklıkların ve kimisi yalnızca bu olay için oluşmuş sayısız benzer ağın kurulmasına hız kazandırmıştır.

2.3.2.2: Presidia

Presidia, belirli bir ürünü üreten bir grup üretici üzerine odaklanıp üretim ve pazarlama teknikleri geliştirerek çalışmalarının ekonomik olarak verimli olmasını sağlayan yerel projelerdir. Presidia programı Slow Food'un üreticileri, ürünlerinin doğrudan pazarlanmasını, korunmasını ve tanıtımını yapmaya iten bir araçtır.

Slow Food Biyolojik Çeşitlilik Vakfı tüm dünyada Presidia'nın gelişim ve tanıtımını desteklemektedir. 2003 yılında Toskana'da kurularak yerel kültürel kimliklere, dünyanın kaynaklarına, sürdürülebilir hayvancılığa ve bireysel tüketicilerin sağlığına saygılı bir tarımsal sistemi önermektedir.

Presidia, Ark of Taste'in bir çalışma kolu olarak 1999'da İtalya'da başladı. Kaybolmaya yüz tutmuş yüzlerce ürün Ark tarafından kataloglandı ve Slow Food, Presidia aracılığı ile dünya gıda üretimine sağlam bir katkıda bulunmaya karar verdi.

İlk iki "test projesi" İtalya'nın kuzeydoğusunda Piedmont bölgesinde gerçekleşti. İlki Morozzo horozunu kurtarmaya yönelik ikincisiyse Toskana'da Zolfino fasulyesiyle ilgili girişimlerdi.

İlk önemli mihenk taşlarından biri de 2000 yılında Torino'daki Salone del Gusto'da gerçekleşmişti. İlk 90 İtalyan Presidiası'nın tanıtıldığı yiyecek ve şarap festivali kamunun ve medyanın büyük ilgisini çekti. Uluslar arası Presidia'nın geliştirilmesi ise 2000 yılında başladı, ilk 19 Presidia 2002'de yine aynı yerde tanıtıldı. Günümüzde İtalya'da 200'den fazla, dünyada da 65 tane Presidia projesi bulunmaktadır. Bu projeler, tarihi ekosistemlerin korunmasına kırsal alanların ekonomik yönden canlandırılmasına, bölgesel kalkınma ve turizme katkı sağlamaktadırlar.

Slow Food'un gelişen dünyada başlattığı Presidia projeleri yalnızca üretimle ilgili gerçeklerle değil aynı zamanda sosyokültürel ve çevresel açılardan da ilgilidir. Örneğin üreticilerin çocuklarının okula gönderilmesi, kadınların üretime katılımlarının desteklenmesi gibi faaliyetler bulunmaktadır. Yalnızca gastronomik geleneğin korunması değil bir ürünün, teknik destekle (ziraatçı danışmanlığı, piyasadaki uzmanlarla iş tecrübelerinin paylaşılması vb.) veya gerekli ekipmanın teminine katkıyla geliştirilmesine de yardımcı olur.

2.3.2.3: Ark of Taste (Lezzet Sandığı)

The Ark of Taste tüm dünyadan yokolma riski taşıyan gıda ürünlerini seçip kataloglar. İlk olarak 1996'da Torino'daki Salone del Gusto'da toplanmıştır. Amaçlarını belirleyen manifesto ise bir yıl sonra açıklanmıştır. Esas amacı, esnafı ve tarımsal gelenekleri besleyen ekonomik, sosyal, kültürel miras olabilecek farklı örnekleri kurtarmaktır. Bunu başarmak için zengin ve karmaşık eski yetenek ve tekniklere ihtiyaç vardır. Farklı ve özel, duyusal mükemmelliğe sahip tatlar ve ürünler genelde izole alanlarda zor şartlara adapte olmuş şekilde bulunurlar.

1999 kışında İtalya'da başlayan seçme ve listeleme işlemleri başarıyla sonuçlanınca başta Amerika ve Almanya olmak üzere diğer ülkelerde de komisyonlar oluşturularak çalışmalara başlandı. Bu ülkeleri İsviçre, Hollanda ve Fransa takip ederken 2002'de uluslar arası bir komisyon kuruldu. Şu anda 19 ulusal komisyon, uluslar arası komisyon ve Slow Food örgütü endüstriyel tarım ve standartlaşmanın tehdit ettiği yerel kültürün ürünlerini keşfetmek için çalışmaktadır.

The Ark of Taste yalnızca kağıt üstünde kalan bir arşiv çalışması olmayıp aynı zamanda Presidia için de altyapı oluşturmaktadır. Yapılan araştırma, açıklama ve kataloglama çalışmaları Presidium'a katılan üreticilerle pratiğe de dökülmüş olurlar.

2.3.2.4: “Earth Markets” Projesi

Haziran 2006’da Sanremo’da düzenlenen Slow Food İtalya Ulusal Kongresi ülkenin 100 bölgesinde çiftçi pazarları kurulmasını kararlaştırdı. Slow Food İtalya ve Slow Food Biyoçeşitlilik Vakfı işe koyuldu; mevcut pazarlar gezildi, çeşitli örgütlerle buluşuldu, küçük çiftçi ve üretici birlikleriyle görüşüldü, uzmanlardan görüş alındı.

The Earth Markets Projesi, Slow Food felsefesiyle birleşti, böylece üreticiler ürünlerini doğrudan tüketiciyle buluşturabildiler. Projenin ana odaklarından biri de tüketicinin rolünü fark ederek onun da üretimde payı olduğunu göstererek “yer ve sofrayı” yakınlaştırmaktı.

Tüm bu pazarların belirleyici özellikleri bulunur. Sadece yerel üreticiler tezgâh sahibi olabilirler ve yalnızca yerel kültüre ait kendi ürettikleri malları satabilirler. Bunlar katı düzenlemeler olmamakla birlikte pazarların küçük üreticiye yönelik olmaları istenmektedir. Satılan ürünlerin iyi, temiz ve adil olma kriterlerine uymaları gerekir. Üreticiye emeğinin karşılığını verecek aynı zamanda da tüketiciye de en az aracı maliyetini sunarak uygun fiyatı sağlayan rakamlar belirlenmelidir. Pazarlar tecrübeleri, yetenekleri ve kaynakları paylaşmak için ideal ağlar oluşturmaktadır.

Bu kabuller projeyi yerel pazarları, küçük ölçekli yerel ürün ve gıda zinciriyle eski biçimiyle ticareti, yeniden şekillendirme yönünde geliştirdi. Bu mekânlar aynı zamanda tarımı geliştirmeye yönelik sağlıklı fikirlerin ortaya çıkabileceği bir yerel canlanmayı da sağlayacaklardı. Slow Food bir pazarı doğrudan yönetmez ancak güçlü bir varlık gösterir, yönetme yetkisi üreticileri ve tanıtıp finanse eden diğer organlara aittir.

Her pazar aynı zamanda bir bilgilendirme tezgâhı, geleneksel mutfaktan esinlenen, yerel malzemelerin kullanıldığı Slow Food değerlerine sahip çıkan bir restorana da sahiptir. Slow Food’un projedeki rolü kurulumdan yasal düzenlemelere kadar tüm planlama aşamalarında yer almaktadır.

2.3.3: DİĞER “YAVAŞ” AKIMLAR

Her şey İtalya’da ortaya çıkan yavaş yemek (slow food) fikriyle başladı. Giderek yaygınlaşan hızlı yemek (fast food) ve hızlı yaşam alışkanlığına karşı, yöresel yemek türlerinin azalmasını önlemek ve insanların yedikleri yiyeceklerin nereden geldiğine, lezzetine duydukları ilgiyi tekrar arttırmak amacıyla, 1989 yılında başlatılan bu akım şu üç temel ilkeyi benimsiyor: Küçük, basit ve sürdürülebilir olma.

Ancak bu akım daha sonra basit bir girişim olmaktan çıkıp yavaş, dikkatli, doğru, keyifli ve kaliteli yaşam prensibine dönüştü. Bu fikir gündelik hayatımızdaki birçok işte uygulanabilmektedir.¹⁹ Bu bölümde bunların başlıcalarından bahsedilmiştir:

2.3.3.1: Yavaş Ev

Calgary Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden Mimar John Brown'ın ortaya attığı "Yavaş Ev"²⁰ fikri bireyselliği ve iyi tasarım anlayışının canlandırılmasını temel alıyor. İçinde yaşadığımız evlerin %60'ının kötü tasarlandığını belirten Brown, bu hareketle kötü tasarlanmış hızlı evleri, iyi tasarlanmış yavaş evlere dönüştürmenin yollarını gösteriyor. Hem kaliteli malzeme hem de kişisel zevklerin birleşmesiyle oluşan uzun süreli, sürdürülebilir tasarımlarla insanların birbirleriyle ve doğayla barışık ilişkiler kurmalarını sağlayan mekânlarda yaşamaları hedefleniyor.

2.3.3.2: Yavaş Tasarım

Yavaş tasarım da tamamen daha fazla ciddiyetle, işleri, sorumluluk bilinciyle ve daha iyi yapabilmek için biraz zaman ayırmakla ilgili bir anlayıştır. Bu sayede hem tasarımcı, hem satıcı, hem de kullanıcı bu işten keyif alabilir.

Yavaş yemekte olduğu gibi, burada da işin özünde yerel malzeme kullanımı, sosyal ve çevresel yükümlülüğü de göz önünde bulundurarak, malzemeyi bir araya getirmek ve üretmek amaçlanıyor. Hepsinden önemlisi, yavaş tasarım hareketi, büyük bir hızla yaşamakta olduğumuz 21. yüzyılda, gündelik hayatın temposunu kontrol edebilmemiz için, tasarımların özenli, sistemli ve yavaş üretilmesinin ve tüketilmesinin önemini vurguluyor.

2.3.3.3: Yavaş Seyahat

Théophile Gautier gibi gezi yazarlarından ilham alan harekette hız yüzünden gözden kaçırılan keyiflerin tadılması amaçlanıyor. Bir an önce varmak ve varılan yeri tüketmektense gezinin ve yolculuğun tümünün tadına varılması gerektiği anlatılıyor.

Seyahat kapsamında sadece herkesin gittiği turistik noktaların değil, yerel halkın gitmekten keyif aldığı yerlerin ziyaret edilip onların yapmayı sevdikleri etkinliklere katılım öğütleniyor.

2.3.3.4: Yavaş Moda

Modanın ömrünün kısalmasıyla birlikte, kıyafetlerin dayanıklılığına duyulan ihtiyaç da azalıyor. Bu durum üretim fazlasına ve tek kullanımlık giyim alışkanlığına sebep

¹⁹ Hayatımızı Değiştirebilecek 7 Yavaş Akım, www.arkitera.com

²⁰ <http://theslowhome.com/press/>

oluyor. Yemekte olduğu gibi, modada da kıyafeti kimin, nasıl yaptığı ve buna bağlı olarak sosyal ve çevresel etkileri önem kazanıyor.

Yavaş yemek hareketi, bir lokma yemeğin büyümesine, tadına odaklanarak, tüketicilerin insan ve çevre ile ilgili tercihlerini, kaynakların şeffaflığı üzerinden yansıtmamıza yardımcı oluyor. Yavaş moda da tasarımcıyla tüketici arasında bir bağ kurarak üretim sürecini daha iyi kavramayı, ürünün üretim koşullarını görerek kaliteyi amaçlar hale gelmesini sağlıyor. Yavaş moda, bilinçli tercihlerin başladığı giyim ve aksesuarların iyi ödeme yapılan tasarımcılar tarafından hazırlanması ve yıllarca kullanılabilir olması anlamına geliyor.²¹

²¹ Kate Fletcher , The Ecologist, Slow Fashion

3.BÖLÜM

MEVCUT YAVAŞ ŞEHİRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1999'da İtalya'da ortaya çıkan harekete bugün ülkemiz de dahil olmak üzere birçok ülkede toplam 121 kent üyedir. Üye sayısı arttıkça yeni aday kent sayısı da gittikçe çoğalmaktadır.

Bu bölüm mevcut yavaş şehirlerin temsilcilerine yönlendirilen 7 sorudan oluşan anketin cevapları doğrultusunda hazırlanmıştır. Ayrıca Almanya'daki Hersbruck ve Waldkirch kentleri konuya farklı yaklaşımları nedeniyle incelenmiştir.

Anket soruları aşağıda verilmiştir:

1. Cittaslow Birliği'ne üye olduktan sonra kentinizde ne gibi değişiklikler oldu?
2. Yavaş şehir olmanın avantajları nelerdir? Üye olduktan sonra kentiniz neler kazanmıştır?
3. Yavaş şehir olmanın dezavantajları nelerdir? Sorun yaşadığınız konular bulunmakta mıdır?
4. Kent sakinleri Cittaslow'un bir parçası olmaktan memnun mu?
5. Cittaslow'un geliştirilmesi için herhangi bir öneriniz / fikriniz var mı?
6. Sizce bu formül daha büyük kentlerde uygulanabilir mi?
7. Uzun vadede Cittaslow'un geleceği sizce nasıl olacaktır?

Bu anket çalışmasıyla mevcut yavaş şehirlerin bugüne kadar vardıkları nokta ve birliğe katılmakla elde ettikleri avantajların ne oldukları, hareketin bugünü ve geleceğiyle ilgili düşüncelerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Sorular tüm kentlere gönderilmiş olmakla beraber yalnızca bu bölümde bahsedilen kentlerden cevap gelmiştir.

3.1: MEVCUT DURUM

3.1.1: Chaudfontaine, Belçika

Belçika'nın termal su cenneti olarak bilinen Chaudfontaine yeni bir üye olduğu için sorulara çok net cevaplar gelmemiştir. Kriterler üzerinde iyice çalışarak kent durumunu kavramaya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Cittaslow olmak hem sakinler hem de turistler açısından bir kalite "etiketi"dir. Kendilerini "Chaudfontaine, une commune où il fait bon vivre" şeklinde tanımlayarak bunu "Siyasi kadromuz sorumlu

oldukları sosyal çevre ve kentsel gelişim gibi her türlü konuda yaşamsal kaliteyi göz önünde bulundurur” şeklinde açıklamaktadırlar: Her kentin siyasi kararlılıkla bir Cittaslow olabileceğini ancak gerekli düzenlemeler için finansal durumunun uygun olması gerektiğini belirtmiştir. Çabalarının ve gayretlerinin süreceğini özellikle yavaş yemek konusunda daha çok çalışmaların gerektiği söylenmiştir.²²

Şekil 4 - Chaudfontaine (Kaynak: www.chaudfontaine.be)

3.1.2: Mendrisio, İsviçre

Büyük çabalar sonucu harekete katıldıktan sonra kent 3 gün süren uluslararası Cittaslow görüşmelerinin ikincisine evsahipliği yapma onuruna sahip olmuştur. Bu şans bölgenin tanınmasına ve devam eden projelerle sakinlerinin yaşam kalitesini geliştirmeye yardımcı olmuştur.

Cittaslow olmanın en büyük avantajı kuşkusuz yaşam kalitesine ulaşma yolunda benzer sorunlar hakkında çözüm ve tecrübelerin paylaşıldığı bir ağın parçası olmaktır. Cittaslow “iyi yaşama kenti”dir.

²² Chaudfontaine Cittaslow Temsilcisi Cathy Vanbrabant'ın e-postasından dilimize çevrilmiştir.

Cittaslow kapsamında geliştirilen yaşam kalitesini artırmaya yönelik projeler her şekilde kentin yararına olmaktadır. Trafik, kirlilik, ulaşımdaki sorunlar, sağlanacak her çeşit hizmet, gelişimi sağlayacak her tür girişim kalitenin ve seçme hakkının iyileştirilmesi için kente katılacak bir değerdir.

Şekil 5 - Mendrisio (Kaynak : www.mendrisio.ch)

Üyelik henüz çok yeni olduğu için sakinlerin memnuniyetini ölçmek için erkendir. Şüphesiz çeşitli alanlarda yayalaştırma, rekreasyon alanları düzenleme, yürüyüş ve bisiklet yolları yapma gibi projeler gerçekleştirilip nüfusun kullanımına sunuldukça memnuniyet artacaktır.

Cittaslow bilindiği üzere nüfusu 50,000'i aşmayan kentleri kabul etmektedir, daha büyük kentlerde bu kriterleri uygulamaya çalışmak ütöpik olabilir, ancak genel bir devrim yapılırsa başarılı olabilir. En azından mümkün olduğunda Cittaslow prensiplerine uyularak sakinlerinin yaşam kalitesini artırabilirler.

Umulmaktadır ki bu hareket gün geçtikçe çok daha büyük kitlelere ulaşır ve hayata olan saygı yerine konup dünyanın bu telaşlı hızı düşürülebilir.²³

²³ Mendrisio Cittaslow Temsilcisi Fabrizio Mecatti'nin e-postasından dilimize çevrilmiştir.

3.1.3: Deidesheim, Almanya

Üyelikten sonra gerek siyasilerin gerekse otel, restoran gibi işletmelerin düşüncelerinde kenti geliştirmek için farklı fikirler ortaya çıkmıştır. Nicelikten çok niteliği geliştirmeye yönelik bir anlayış yerleşmiştir. Örneğin otobüs veya trenlerle gelen büyük turist grupları yerine “yüksek kaliteli bireysel turizm” konsepti geliştirilmiştir.

Üyelikle beraber kenti geliştirmek için uzun vadeli bir plan oluşturulmuştur. Diğer uluslar arası Cittaslow bağlantılarıyla da farklı fikirlere ve ilham kaynaklarına sahip olunmuştur. Örneğin İtalya'nın Roero Bölgesi, Piemont ile yeni bir turistik ortaklık kurulmuş, 2009 yılında buradan gelen 500 ziyaretçi ağırlanmıştır. Deidesheim'in şarapları da İtalya'da sunulmuştur. İki kent arasında farklı ilgi gruplarından güçlü bağlantılar kurulmuştur. Cittaslow diğer ortaklardan farklı şeyler öğrenmek için büyük bir fırsattır.

Şekil 6 - Deidesheim üzüm bağları (Kaynak: www.deidesheim.de)

Çok fazla dezavantaj görülmemektedir. Farklı ilgi gruplarını bir yerde harmanlamak zor ve uzun bir iştir, ayrıca bu fikre sıcak bakmayanlar da bulunmaktadır. Bununla beraber çoğunluk Cittaslow fikrini beğenmiştir, ancak bu fikirle ilgili her türlü yol deneyerek uzun dönemli bu çalışma daha çok insana benimsetilmelidir.

Kent sakinleri Cittaslow fikriyle oldukça ilgilidirler. Fikri anlayıp sindirmiş olanlar ise bir Cittaslow'da yaşamaktan gurur duymaktadırlar.

Cittaslow'un en büyük avantajı uluslar arası karakteridir. Bu, sınırları aşarak diğer kentlerden de öğrenebilme şansını doğurur. Kentler arasında çok daha fazla bağlantı kurulmalıdır. Almanya'daki dokuz Cittaslow'un prensipleri daha çok duyurması gerekir.

Cittaslow en çok 50,000 nüfuslu kentler için daha uygundur. Daha büyük kentler için "yavaşlık" ve diğer kriterleri kontrol etmek çok daha zor olacaktır. Büyük kentlerin daha farklı avantajları bulunmaktadır. Örneğin Almanya'da Kültür Kentleri veya Tarihi Kentler gibi farklı birlikler bulunmaktadır. Bunların farklı konseptlere sahip olmaları daha doğrudur.

Cittaslow uzun vadede de başarılı olur, hatta aslında uzun vadeli bir projedir. Ancak üye kentlerin Cittaslow'u geliştirmek için usanmadan çalışmaları ve gelişmeleri şarttır.²⁴

3.1.4: Naramata, Kanada

Üyelikle beraber çok fazla değişim geçirilmemiştir, Cittaslow fikirleriyle kendi fikirleri çok güzel eşleşmiştir.

Cittaslow üyeliği yerel yönetimin özellikle planlama ve altyapı kararlarının daha olumlu karşılanmasını sağlamıştır. Kent uluslar arası bir organizasyona dahil olarak karşılaşılabilecek sorunlar hakkında tecrübe paylaşımına olanak vermiştir. Üyelikle beraber ulusal alanda çeşitli turizm firmaları tarafından tanınmıştır. Ayrıca farklı toplum örgütleri bir araya getirilerek daha kuvvetli bir sesin ortaya çıkması sağlanmıştır.

Şimdiye kadar herhangi bir dezavantajla karşılaşılmamıştır. Yerel yönetimin güçlenmesi ve turistik açıdan tanıtılması sağlanmıştır, bunlar da olumlu ekonomik sonuçlar doğurmuştur. Kent sakinleri üyelikten memnundur, herhangi bir sorun yaşanmamıştır.

²⁴ Deidesheim Turizm Müdürü Stefan Wemhoener'in e-postasından dilimize çevrilmiştir.

Şekil 7 - Chalmers Şapeli, Naramata (Kaynak: www.discovernaramata.com)

Cittaslow organizasyonu kendini dünya çapında daha iyi tanımalıdır. Farklı isimler altında benzer girişimler bulunmaktadır. Daha birleşmiş bir yol izlenmelidir.

Formülü daha büyük kentlerde uygulamak için bu büyük kentleri daha küçük parçalar halinde değerlendirmek gerekir.

Dünya çapında bir tanıtım olmazsa genel nüfusla kaynaşma çok zor olacak, yalnızca belirli bir gruba ait olarak kalacaktır.²⁵

3.1.5: Levanger, Norveç

Üyelik henüz belirgin değişiklikler fark edilmemiştir ancak yerel özelliklerin ve kültürel mirasın daha çok farkına varılmıştır. Ayrıca belediyenin geliştirilmesine odaklanılmıştır.

Üyeliğin en büyük avantajı küresel bir ağa dâhil olarak bu ağ kapsamında tanıtımının yapılmasıdır.

Cittaslow'un en büyük dezavantajı isminden kaynaklanmaktadır. Yeterince tanınmadığı ve yanlış algılandığı için sakinler mesafeli yaklaşmaktadır.

Mümkün olduğunca kent merkezi dışında da proje tanıtılmaya çalışılmaktadır.

²⁵ Naramata Cittaslow Temsilcisi Norm Davies'in e-postasından dilimize çevrilmiştir.

Kimi sakinler üye olmaktan memnun olsa da başlangıçta yeterince tanıtılıp halk dâhil edilmediği için şu anda hayli sorun yaşanmaktadır.

Şekil 8 - Levanger (Kaynak: www.levanger.kommune.no)

Gelişim için en önemli adım üyeliğe adım atılmadan sakinlerin bu konuya dâhil edilmesi ayrıca yerel ve kültürel mirasa daha çok odaklanılmasıdır. Ayrıca organizasyonun biraz daha açık ve esnek olması gerekir, çünkü mevcut İtalyan tarzını diğer kültürlerle uyarlamak zor olmaktadır.

Formülün büyük şehirlerde uygulanmaması için bir sebep görülmektedir, hatta daha başarılı olma ihtimali bulunmaktadır.

Cittaslow düşünce açısı maddeci gelişime karşı gelecekte daha da önem kazanacaktır. İnsanların maddi durumları iyileştikçe farklı değerlere olan ilgileri artmaktadır.²⁶

3.1.6: San-Vincenzo, İtalya

Üyelikle beraber “Palamita” adlı yöreye özgü bir balık çeşidiyle Presidia’ya katılmıştır. Çevreye ve kırsal yaşama dikkat çekme çalışmaları yapılmıştır. Kent mavi bayrak, ISO 14001 ve EMAS sertifikalarını almıştır.

²⁶ Levanger Belediye Başkanı Robert Svarva'nın e-postasından dilimize çevrilmiştir.

Cittaslow'un bir dezavantajı olduğu düşünölmemektedir, sadece tanıtım ve sürekli gelişme gibi avantajları vardır.

Cittaslow formölü genişletilebilir ancak her kentin büyük sorumluluk alması gereklidir.²⁷

Şekil 9 - San Vincenzo (Kaynak: www.comune.san-vincenzo.li.it)

3.1.7: Perth, İskoçya

Perth'in Cittaslow üyeliği yerel üretimi teşvik etmeye, çevre korumayı geliştirmeye ve yerel kültür ve mirası korumaya yönelik inisiyatifler kurmaya yönelik gelişmiştir. Konuya ilgi ilk başta yerel ürün ve üreticinin desteklenmesi aşamasındayken, çevre koruma ve konukseverlik gibi ölçütler de ilgi çekmiş, değer kazandırmıştır.

En önemli avantajlarından biri iyi tanınmış uluslar arası bir harekete dahil olmaktır. Üyelik Perth hakkında olumlu mesajları ulaştırmaya ve özellikle de Birleşik Krallık'taki diğer Cittaslow kentleriyle tecrübe ve bilgi paylaşımına olanak tanımaktadır. İskoçya'nın ilk Cittaslow'u olduktan sonra çok fazla tanıtılmış, bunun sayesinde de İskoç hükümetinden ve çeşitli organizasyonlardan konferans ve etkinlikler için mekân olarak tercih edilmiştir. Üyelik aynı zamanda sakinleri kente sahip çıkmaya heveslendirmiştir.

²⁷ San-Vincenzo Cittaslow Temsilcisi Elisa Cecchini'nin e-postasından dilimize çevrilmiştir.

En büyük zorluk “yavaş” kelimesinin teknolojiyi ve gelişimi reddetmek ve geçmişe özlem duymak olmadığını anlatmakta yaşanmaktadır. Ayrıca Cittaslow’un yalnızca Yavaş Yemek’le ilgili olmadığını anlatmakta zorluk çekilmektedir. Bu mesaj yayılmaya başlamış olmakla beraber Cittaslow’un farklı bir kavram olduğunu açıklamak yaklaşık iki yıl sürmüştür.

Şekil 10 - Ferguson Gallery, Perth (Kaynak: www.perthcity.co.uk)

Kent sakinleri üyelikten oldukça memnundurlar. Yüzlerce insan Cittaslow organizasyonlarına katılmaktadır. Ayrıca özellikle çocuklar bu konuda oldukça coşkulu olup sağlıklı yemek ve çevre projelerine katılmakta oldukça isteklidirler.

Her kentin yerel halkı da konuya dâhil etmek için özelleşmiş yerel inisiyatifler kurması gerekir. Cittaslow yerel ölçekte kaliteyi artırmaya yönelik olup yerel olarak aktif olmalıdır. Diğer türlü çok anlamı olmayan bir logodan öteye gidemez.

Büyük kentlerde bu formülü uygulamak çok kolay değildir. Teoride olur gibi gözükse de pratikte zordur. Perth 45,000 sakiniyle Birleşik Krallık’taki en büyük Cittaslow’dur. Herkesin birbirini tanıdığı daha küçük kentlere göre burada farkındalık yaratmak diğer kentlere göre çok daha zor olmuştur. Küçük topluluklarda Cittaslow daha kolay yürüdüğünden, büyük kentleri de küçük bölümlere ayırıp birliğe katmak düşünülebilir.

Cittaslow üyelikleri 10 yıl önce kurulduğunda bu kadar büyük bir hızla büyüme beklenmiyordu. Bu sebeple İtalya odaklı bir strüktüre sahip olarak kalmıştır. Bu yüzden organizasyonun merkezcilikten çıkıp diğer uluslara daha rahat ulaşabilen

esnek bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Böylece Cittaslow tüm dünyada hükümet politikalarını etkileyen güçlü bir lobi aracı haline gelebilir.²⁸

3.1.8: Hersbruck, Almanya

Hersbruck'teki sürdürülebilirlik enerji verimlilik ve tüketimi düşündüren genel algıdan farklı olarak doğal peyzaj elemanlarının üretime katılmasını sağlayarak başarılmıştır. Kent yaşam alanı ile tarım alanlarını ayıran bölgedeki ağaçlar üretime katılmıştır. Yerel çevre koruma örgütleri yerel yönetimle, çiftçilerle ve küçük işletmelerle güçlü bağlar kurmuştur. Buradaki koruma hareketi yerel üretimle birleştirilerek sakinlere ekonomik gelir getirmesi sağlanmış böylece harekete katılım artmıştır. Yerel üreticilerin dâhil olduğu bir ağ kurularak üreticinin ürününü doğrudan tüketiciye ulaştırılması sağlanmıştır. Her yıl bölgenin farklı bir köyünde yerel ürün fuarı düzenlenmektedir.

Bir diğer proje de yerel üretimin doğrudan bölgedeki restoranlarda servise sunulması, üreticinin adının da tanıtılması, böylece yerelliğin daha çok teşvik edilmesine yöneliktir.

Şekil 11 - Hersbruck Hirtenmuseum (Kaynak: www.hersbruck.de)

Bir başka grup da ahşabın farklı kesim tekniklerini çalışarak nasıl daha fazla enerji elde edilebileceğini araştırmaktadır.

Hersbruck örneği çevre koruma planlarının ekonomik olarak nasıl geri dönebileceğini gösteren olumlu bir örnektir.²⁹

²⁸ Perth Cittaslow Temsilcisi Douglas Ritchie'nin e-postasından dilimize çevrilmiştir.

3.1.9: Waldkirch, Almanya

Waldkirch kent sakinlerinin sosyoekonomik durumunu iyileştirerek sürdürülebilirliği sağlamıştır.

Daha önceden evsizler için barınma sağlarken araba hurdaliğine dönüşen bir konut yenilenecek kamu çalışanları ve sakinler için buluşma mekânı ve yemekhane olarak düzenlenmiştir. Ayrıca her hafta yerel ürünlerin satıldığı bir pazara ev sahipliği yapmaktadır. Bu bina hayata döndürüldükten sonra çevredeki suç ve yağmalama oranı düşmüş, sakinler daha güçlü bağlar kurmuştur. İşsizler için farklı iş olanakları yaratılmıştır.

Ayrıca kent meydanında haftada iki gün yerel ürün pazarı kurulmaktadır. Araç trafiğine kapalı olan bu alanda mekâna ait olma hissini güçlendirerek sosyal sürdürülebilirliği³⁰ sağlamaktadır.

Şekil 12 - Waldkirch Orman Parkı (Kaynak: www.stadt-waldkirch.de)

²⁹ Mayer, H. ve Knox P. L., 2006, Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World, Journal of Urban Affairs, **28/1**, 328

³⁰ Sosyal sürdürülebilirlik, mekâna yönelik aidiyet, sahiplik ve kimlik hissini yaratılmasını hedefler. (Hargreaves, 2004)

Waldkirch aidiyet duygusu ve sosyal ağlar, yerelliğe saygılı bir üretim ve tüketime dayalı bir hayat tarzı ile iş kurma ve koruma alanlarında projeler üreterek sakinlerinin yaşam kalitesini artırmayı hedeflemiştir.³¹

3.2: BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ VE YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİNE YÖNELİK OLASI GELECEK TAHMİNLERİ

Cittaslow birliği son 10 yılda tahmin edilemeyecek bir hızla büyümüştür. Başlangıçta fast food'a tepki olarak ortaya çıkana bu hareket başta Avrupa olmak üzere dünya çapında bir organizasyona dönüşmüştür.

Üye kentlerin günümüze kadar kat ettikleri yol göz önüne alınırsa hareketin şimdiye kadar oldukça başarılı bir şekilde ilerlediği görülebilir.

Hareketin başlıca sorunları, oluşumun İtalya bazlı olup İtalya'nın gereksinim ve kültürüne odaklanmasıyla diğer ülkelerin sisteme kolay adapte olamaması ve sakinlerin önceden yeterince bilgilendirilmemesi nedeniyle önyargılı yaklaşımlarıdır.

Cittaslow 2010 yılından itibaren üye alımını geçici bir süre durdurmuştur. Bu süre zarfında eksiklerini gözden geçirecek, sorunlu alanlarda yenilemeler yapacaktır.³²

Bu çalışmalar sonucunda çok daha uygulanır bir sistem ortaya çıkacağı umulmaktadır.

Hareketin olumlu sonuçları görüldükçe gelecekte de değerini korumaması için herhangi bir sebep yoktur. Ayrıca kendi içindeki denetim sistemi sayesinde kalite sürekli korunacak, verdiği taahhütleri yerine getirmeyen kentler üyelikten çıkarılacaktır.

Sistem bazı üye kentlerin de belirttiği gibi büyük kentleri kendi içinde bölümlere ayırarak uygulanabilir. Bu şekilde Cittaslow düşüncesi çok daha geniş kitlelere yayılarak her alanda yaşam kalitesini arttıracak bir harekete dönüşebilir. Bunun için tek yapılması gereken yerel yönetimlerin ve kent sakinlerinin istekli bir şekilde Cittaslow düşüncesini benimsemesini sağlamaktır.

³¹ Mayer, H. ve Knox P. L., 2006, Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World, Journal of Urban Affairs, **28/1**, 329-330

³² Seferihisar Cittaslow temsilcisi Bülent Köstem ile birebir görüşme

4. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

4.1: SEFERİHİSAR HAKKINDA GENEL BİLGİ

Seferihisar, İzmir kent merkezinin güneybatı aksında konumlanmıştır. İzmir kent merkezine uzaklığı 45 km olan Seferihisar ilçesi; batıda Ege Denizi ve Urla ilçesi, kuzeyde Konak, Urla ve Güzelbahçe ilçeleri, doğuda Menderes ilçesi ve güneyde Ege Denizi'yle çevrili olup yaklaşık 60 kilometrelik kıyı kuşağına sahiptir. İzmir kent merkezine ve havalimanına olan yakınlığıyla konumsal avantaja sahip olan Seferihisar yalnızca kıyıları ve denizi ile değil, sağlık turizminin gelişmesine olanak tanıyan jeotermal su kaynakları ve zengin kültürel / tarihsel değerleri ile de ön plana çıkmaktadır.

2009 verilerine göre toplam nüfusu 25.308 olan ilçenin temel geçim kaynakları arasında tarım, hayvancılık ve kıyı turizmi yer almaktadır. Ürkmez ve Doğanbey - Payamlı olmak üzere iki belde ve dokuz köyden oluşur.

Şekil 13 - Seferihisar ve çevresi (Kaynak: Teos Marina Katalogu)

İlçe merkezinin altı mahallesinden biri olan ve yerleşimin kıyı çeperinde bulunan Sığacık; mimari kimliğini görece korumuş, yer ve mimari kimlik arasında var olan organik bağı en güçlü kuran mahalle olarak dikkati çekmektedir. Merkeze 5 km uzaklıktaki bu mahalleye karakterini, Selçuklu döneminde yapılan, daha sonra Osmanlı döneminde yeniden onarılan limana bakan Sığacık Kalesi ve Kaleiçi organik konut dokusu ile Antik Çağ'da İyonya'nın en önemli 12 yerleşimlerinden biri olan Teos Antik kenti vermektedir.

4.2: SEFERİHİSAR'IN ADAYLIĞI VE KABUL EDİLİŞİ

Seferihisar 2009 yazından itibaren Belediye Başkanı Tunç Soyer sayesinde gerekli çalışmalara başlamış ve adaylığını koymuştur. Birliğe sundukları dosya ve kararlılıkları sayesinde 29 Kasım 2009'da resmen Cittaslow Birliği'ne üye olarak Türkiye'nin Cittaslow başkenti olmaya hak kazanmışlardır.

Yavaş Şehir unvanı aldıktan sonra Seferihisar'ın ismi duyulmuştur. Tüm ulusal medya kanallarında yaptıkları çalışmalarla ilgili haberleri çıkmaktadır³³. Yurtdışında da çeşitli ülkelerde ilçenin başarısından bahsedilmektedir. Dubai'de The National adlı bir dergide³⁴ övgüyle bahsedilmiş ve BBC News'ta 7 dakikalık haberi³⁵ yapılmıştır. Bu açıdan bakıldığında ilçe için çok büyük bir uluslararası reklam olduğu görülebilir. Özellikle 2010 yazında çok büyük bir turist ziyareti beklenmektedir.

Adaylık öncesinde halkı bilgilendirmek amacıyla birkaç toplantı düzenlenmiş ancak katılım çok az olmuştur. Bunun üzerine her akşam bir köy kahvesine gidilip buralarda sunumlar yapılarak proje tanıtılmaya çalışılmıştır. Ziyaret edilen 14 kahvenin altısında kadınlar ve çocuklar da bulunmuştur. Çocuklar için ayrıca okullarda sunumlar yapılmıştır.

Yanlış anlaşılmalara yer vermemek için tüm kentlerden "cittaslow" adının kendi dillerine çevrilmemesi o halde kullanılması istenmiştir. Ancak genel olarak bu ilkeye pek uyulamamaktadır.

Seferihisar'ın üyeliğe kabul edilışinden sonra başta Akyaka (Muğla) ve Yenipazar (Kayseri) olmak üzere 40 kadar yerleşim üyelik için başvurmuştur. Türkiye'nin ilk

³³ Cumhuriyet Gazetesi, 19 Şubat 2010, sf: 5
Yeni Asır Gazetesi, 22 Şubat 2010, sf:5 / 8 Mart 2010 sf:11
Hürriyet Ege Gazetesi, 3 Mart 2010 sf:7

³⁴ www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20090626/FOREIGN/706259877

³⁵ www.bbcworldnews.com/Pages/ProgrammeMultiFeature.aspx?id=260, 30 Ekim 2009

Cittaslow'u Seferihisar olduğu için bundan sonra ülkemizden giden başvuruların ilk önce Seferihisar'ın onayından geçmesi gerekecektir.

Bununla beraber Cittaslow hareketi düşünöldüğünden hızlı yayıldığı için 1 – 2 yıl kadar bekleyip yeni üye kabul etmeyerek bekleme kararı almıştır. Seferihisar'ın dosyası ve kararlılığı görülünce Sonoma ile birlikte bir süre için son üyeler olarak kabul edilmişlerdir. Bu süre zarfında Cittaslow çalışıp gelişmeyi planlamaktadır. Ayrıca gerek dünyada gerek mevcut kentlerde de felsefenin iyice benimsenmesi sağlanacaktır. Uluslar arası düzenlemeler yapılarak hareketin İtalya tekeline çıkararak daha uyumlu hale getirilmesi düşünölmektedir.

4.3: SEFERİHİSAR'DA YAVAŞ ŞEHİR KRİTERLERİ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu bölümde altı başlık altında belirlenen Yavaş Şehir kriterleri kapsamında Seferihisar'da yapılan çalışmalar irdelenmiştir.

4.3.1: Çevre Politikaları:

Seferihisar ve Urla organik tarım pilot bölgesi seçilmiştir. 25 çiftçiye "Eurogap" sertifikası³⁶ verilmiştir. Bu sertifikayla ürün üretim aşamasında detaylı olarak kayıt altına alınır. Tüketim aşamasında da bir dizi kontrol gerekir. Tarladan çıkan ürünün yine Eurogap standartlarına uygun laboratuvarlarda analiz edilmesi ve kimyasal kalıntı olmadığına ilişkin rapor alınması gerekir. Böylece bu sertifikayla üretim yapan çiftçinin ürünlerini Avrupa'ya ihracı kolaylaşmaktadır.

GDO'lu ürünlerin yasaklanması ilçe çapında mümkün değildir, ülke çapında yasal düzenlemeleri gerektirmektedir. Ancak yerli tohum teşviki vb. çalışmalar yürütölmektedir.

İlçe genelindeki plajlar için yaklaşık 8 mavi bayrak başvurusu yapılmıştır. Bu plajlar için ayrıca engelli erişimi, otopark, tuvalet, soyunma kabinleri, cankurtaran kulesi vb. düzenlemeler yapılacaktır.

³⁶ <http://www.eurogap.com.tr>

4.3.2: Altyapı Politikaları

Yavaş Şehir olma yolunda atılan ilk adım eski belediye binasının Köy Pazarı'na dönüştürülerek köylülerin ücret ödemediği tezgâh açıp ürünlerini satabilmeleri için bir pazar yeri olarak düzenlenmesidir. Bina içindeki her oda kendi yerel ürünlerini satmaları için bir köye verilmiş, bazı odalarda da örgü, resim, seramik gibi alanlarda kurslar düzenlenmeye başlamıştır. Bina önündeki açık alan da pazar yeri olarak hizmet vermektedir. Bu uygulama sonucunda köylülerin ürün satışları ve buna bağlı olarak da üretimleri artmıştır. Böylelikle yerel üreticinin aracısız halkla buluşabildiği, yerleşimin ekonomik anlamda sürdürülebilirliğini destekleyen bir ortam yaratılmıştır.

Şekil 14 - Seferihisar Köy Pazarı (Kaynak: Gözde Doğutürk)

Seferihisar genelinde belirli bir yerel mimariden bahsetmek pek olası değildir. Çoğunlukla eski dokunun yerini çağdaş betonarme yapılar almış durumdadır. En çok göze çarpan sayıca az da olsa kirpi saçaklı yığma evlerdir.

Şekil 15 - Atatürk Caddesi'nden bir yerel mimari örneği (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Seferihisar'a ana karakterini veren merkez alandaki çarpık yapılaşma ve özgün mimari mirasın yitirilmiş olması, “Yavaş Şehir” unvanına sahip olmada yer kimliği kurma üzerinde önemli bir engel oluşturmaktadır. “Yavaş Şehir” yaklaşımı kendi ölçütleri çerçevesinde bazı genel yaklaşımlar önerse de ana çerçeveye bağlı kalarak yere özgü modellerin geliştirilmesini önermektedir. Örneğin; Hersbruck ve Waldkirch kasabaları yer kimliği felsefelerini tarihi miraslarını koruma ve geliştirme üzerine kurarken İtalya'daki San Vincenzo kasabası, kentsel hizmetlerdeki kaliteyi artırma ölçütü üzerine yoğunlaşarak geliştirmiştir. Kültür mirası olmayan ya da mimari mirasını önemli ölçüde yitirmiş Seferihisar gibi yerleşimler için eldeki tarihi mirasın korunması, yeni yapılaşma ya da var olan kentsel dokunun iyileştirilmesinde ise sanal kimlik oluşturan taklitçi yaklaşımlar yerine kentsel kalitenin artırılması ilkesinin benimsenmesi en tutarlı yaklaşım olarak görünmektedir.³⁷

Ressamlar ve mimarlardan destek alınarak başta kent merkezi olmak üzere çeşitli düzenlemeler uygulanmaya başlamıştır. Belirli bir mimariden bahsetmek mümkün olmadığından uzmanlarla yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda bazı cephe düzenlemeleriyle kente kimlik kazandırma arayışlarına gidilmiştir. Bu çalışmaların doğru olup olmadıkları detaylı olarak incelenmelidir. Kimliksiz bir alana sonradan getirilen tepeden inme bir düzen getirmek tartışılır bir konudur.

³⁷ Dalgakıran, Ahu ve Türkseven Doğrusoy, İlnur, 2009, Sürdürülebilir Kentler, Yavaş Şehir Hareketi ve Yerel Yansımaları, Yapı Dergisi, 337, 44-48

Şekil 16 - 17 - Atatürk Caddesi'nden bir yapı ve onun için yapılmış eskiz çalışması (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Ege ve Yaşar Üniversiteleri'yle görüşmeler yapılmış olup rölöve ve restorasyon çalışmalarına destek olmaları istenmiştir. Öğrenciler staj veya ödev kapsamında cephe rölöveleri çıkarmaya başlamıştır.

İlk olarak halkı da teşvik edebilme amacıyla eski belediye pasajı prototip olarak cephe yenileme çalışmalarıyla düzenlenmiştir. Söveli pencereler, ferforje parmaklıklar ve çiçeklikler koyulmuş, çubuk desenli tenteler eklenmiştir. Bina kültür merkezi olarak düzenlenmiştir. Cadde üzerindeki diğer bina cepheleri de benzer şekilde belediye tarafından bedelsiz olarak yenilenecektir.

Şekil 18 - Eski Belediye Pasajı yenileme öncesi (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Şekil 19 - Eski Belediye Pasajı yenileme sonrası (Kaynak: Gözde Doğutürk)

Özellikle ilçenin ana caddesi olan Atatürk Caddesi'nden başlamak üzere tabela ve çanak anten görüntü kirliliğine karşı çalışmalar başlayacaktır.

Başta kamu binaları olmak üzere binalar engelliler için uygun hale getirilecek, "engelsiz kent" olma yolunda ilerlenecektir. En azından belirli saatlerde bazı yollarda yayalaştırma uygulanacak, uygun alanlara bisiklet yolları yapılacaktır.

Çalışmalar için Avrupa Birliği'nden destek istenmiş ancak mevcut borçlar nedeniyle alınamamıştır. Kültür Bakanlığı'ndan maddi destek alınması için girişimlerde bulunulacaktır.

Sığacık ilçe sınırları içinde korunacak mimari dokuya sahip en özellikli bölgedir. Bu yüzden Anıtlar Kurulu'ndan surları ve belirli korunması gereken yapıları koruma amaçlı restorasyon planı istenmiştir. Bu çalışmalar da yakında başlayacaktır. Bölge sit alanı ilan edilmeden önce hayli yıkım gerçekleşmiş, karar sonrasında korunmaya başlamıştır. Kale etrafı da kent mobilyaları, yeşil alan, aydınlatma gibi çeşitli peyzaj çalışmalarısıyla düzenlenecektir.

Şekil 20 - Sığacık'ın hava fotoğrafı (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Sığacık Kentsel Sit ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Çalışması³⁸; Sığacık Kale İçi yerleşiminin tarihin günümüze sunduğu, zamanın ve modern

³⁸ Seferihisar Belediyesi, Seferihisar (Izmir) Sığacık Kentsel Sit Alanı Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Plan Raporu Ve Plan Notları

dokunun tehdidi altında yıpranmaya yüz tutmuş mirasını yaşatmayı amaçlamıştır. Bu amaca ulaşmak için geleneksel kimliğin çekiciliğinin ve yaşam standartları kalitesinin artırılmasını sağlayan uygulamaların tasvirinde, özgün kentsel mimari dokusunun değer kaybetmiş yüzünün korumacı bir yaklaşım içinde yenilenmesi gerekmektedir. Söz konusu yenileme doğrultusunda kentsel sit alanı ve etkileme geçiş alanı için ayrı ayrı olmak üzere plan kararları oluşturulmuştur.

Yerleşik alanda koruma planıyla getirilen kararlar; tarihi kimliğin örneklerinden olan tescilli yapıların, oluşmuş geleneksel dokunun mimari niteliklerinin, mevcut yoğunluğun oluşmasına sebep olan yapı düzeninin ve oturma konumunun korunmasını amaçlamıştır.

Alandaki tescil hüviyetinde olan anıtsal yapılardan, cami ve mescit yapısı mevcutta iyi durumda olup, bu yapıların özgün durumları korunacak, gerektiğinde bakım ve onarımı yapılacaktır. Hamam yapısının ise acil olarak rölöve ve restorasyon projeleri çizilecek ve restore edilip uygun bir şekilde yaşatılacaktır. Ayrıca hamam ve mescit yapıları tercih halinde turizme yönelik kullanıma açılacaktır.

Zaman içinde gerek yıkılmış, gerekse yapılara beden duvarı olarak kullanılıp üzerine yapı inşa edilmiş sur duvarlarının, sur kapılarının ve burcunun tahribat görebileceği oluşumlar ortadan kaldırılacak, mevcut hali üzerinden gerekli onarımının yapılması sağlanacaktır. Bu doğrultuda belirlenmiş gerekli yapılaşma koşulları plan notlarında yer almaktadır.

Alanın geleneksel doku karakteristiğini oluşturan tescil dışı sivil mimari örnekleri, mevcut konum, büyüklük, gabari ve cephesel özellikleriyle korunacak yapılar olarak belirlenmiştir. Bu yapılar taşıdığı cephesel özelliklerinden ve çevreye uyumlarından ötürü korunması gerekli öğeler olarak nitelenmiş olup, yıkılıp yeniden yapılması sırasında cephe rölövelerinin alınması ve aynı cephe özellikleri ile inşa edilmeleri sağlanacaktır.

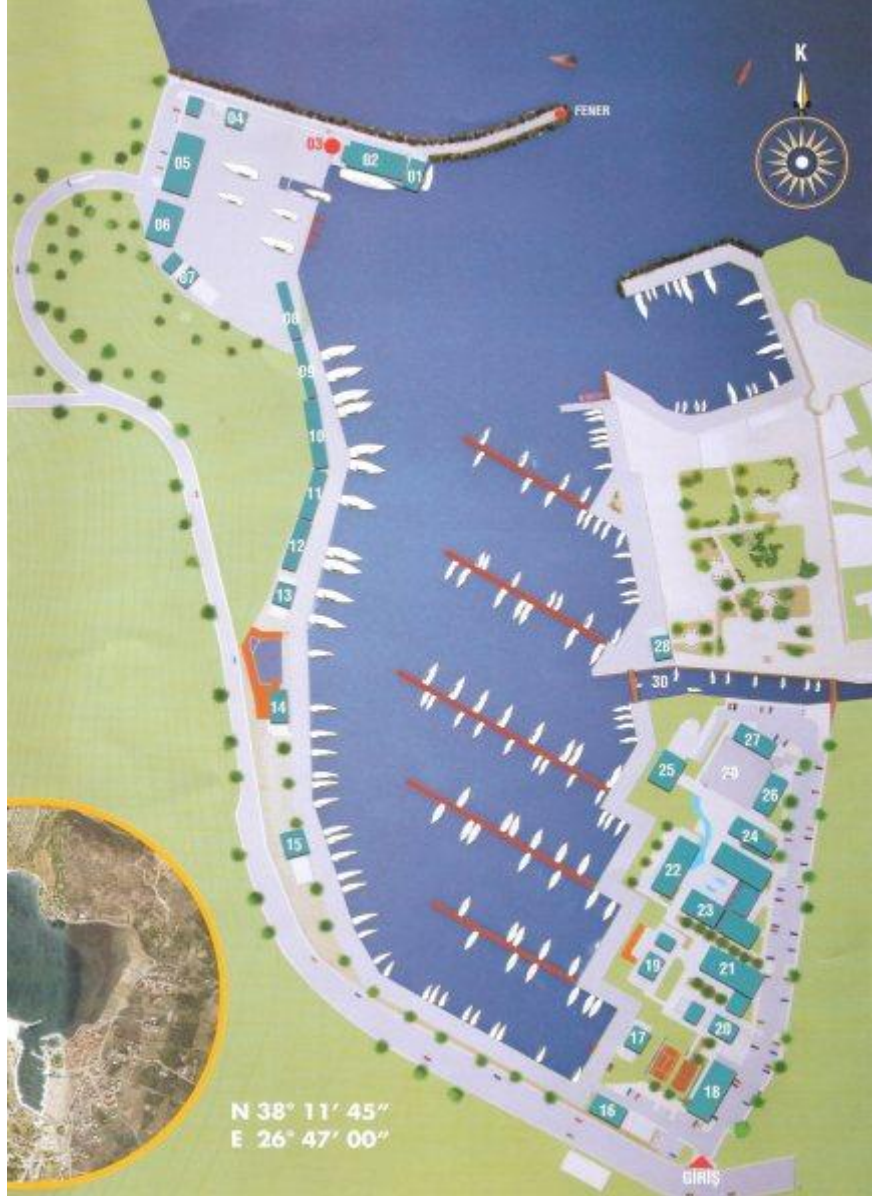
Şekil 21 - Sığacık sokaklarından bir görüntü (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Alanda korunacak yapılar dışında, boş ve boşalacak parsellerde yapılaşacak binaların taban alanı büyüklükleri mevcut kullanım fonksiyonlarına göre farklılaştırılmıştır. Buna göre sit alanı genelinde taks değerleri hesaplanarak oluşturulan yapı adalarının “ada ortalama taks (A.O.T) değerleri” konut kullanımının yoğun olduğu bölgede 0,50, ticari kullanımın yoğun olduğu bölgede 1,00 olarak belirlenmiştir. Zaman içinde bölgede koruma amaçlı imar planı hazırlanmadan yeni yapılaşmaya imkân tanınmamasının sonuçları olarak parsellerin ana binalarına yapılan ek bina, müştemilat, 2. bina hatta 3. bina şeklinde gözlenen ilaveler, parsellerin özgün yapı yoğunluklarını geleneksel doku kimliğinden uzaklaşılmasına neden teşkil edecek ölçüde arttırdığından, A.O.T değeri hesaplanırken göz ardı edilmiştir. Buna göre yeni yapılaşmaya gidilecek parsellerin 1/1000 Koruma Amaçlı İmar Planı Plan Notlarında belirtilen yapılaşma koşullarına göre inşa edileceklerdir.

Alanda parcel dokusunun devamlılığının sağlanması amacıyla zorunlu ifraz ve tevhitlerin dışında ifraz ve tevhit önerilmemiştir.

Tüm bu uygulamalar ve düzenlemeler sonucunda mevcut veya oluşturulacak tüm parsellerde ve tüm yapılarda konut, otel, pansiyon, her türlü ticaret ve eğlence yerleri, sağlık, eğitim tesisleri ile kamu kuruluşları, sosyal ve kültürel tesis alanları yer alacaktır. Ancak A.O.T değeri 1.00 olarak belirlenen ve yerleşmenin merkezi

2010 sezonunda açılması planlanan Sığacık marinası çalışmaları "yavaş şehir" projesi öncesinde başlamıştır. Harekete katıldıktan sonra yapılsa ortaya çok daha farklı bir mimarinin konacağı öne sürülebilir. Bugün değerlendirildiği takdirde dokuya yabancı ve denizle ilişkiyi kesen bir yapılanmanın inşa edildiği görülebilir. Bununla beraber Ege Denizi'nde denizcilerin konaklaması için fiziksel ve iklimsel olarak çok uygun bir liman oluşturacağından Sığacık'a marina yapılması bölge için oldukça olumlu bir adımdır.

Şekil 23 - Sığacık "Teos Marina" krokisi (Kaynak: Teos Marina katalogu)

Teos'ta kamulaştırma çabaları nedeniyle belediye toprak sahipleriyle mahkemelik durumdadır. Bu sorun çözüldüğü zaman buraya turizme kazandırmak için gerekli çalışmalara başlanacaktır. Ayrıca mevcut kazı başkanının yoğunluğu nedeniyle bölgeye yeterince ilgi gösterilmemesi sebebiyle yeni bir kazı başkanı için istekte bulunulmuştur.

Şekil 24 - Teos Dyonisos Tapınağı (Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

4.3.3: Kentsel Kalite İçin Teknoloji Ve Tesisler:

Doğanbey ve Payamlı bölgesinde bulunan termal kaynakların $\frac{1}{2}$ 'si İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne, $\frac{1}{2}$ 'si ise İl Özel İdaresi'ne aittir. Bu yüzden ilçe belediyesi burada herhangi bir çalışma yürütememektedir. Bölgeden 150 derecelik su çıkmaktadır. Gerekli bürokratik sorunlar çözüldüğü takdirde bu suyun elektrik üretiminde kullanılması, süreç sonrası soğuyan suyun da seralara ve kullanma suyu olarak evlere dağıtılması planlanmaktadır. Bu en azından 7 yıl sürecek bir projedir.

Rüzgâr ve güneş enerjisinin kullanımına önem verilmektedir. Sığacık'ta rüzgâr türbinleri kurulması için gerekli lisanslar verilmiştir. Ayrıca İzmir Kalkınma Ajansı'yla birlikte yürütülen çalışma sonucunda da Sığacık, Kaleönü'nde güneş enerjisiyle çalışan aydınlatma elemanları yerleştirilmesi planlanmaktadır. İzmir Ekonomi

Üniversitesi ile ortak yürütülen çalışma ile güneş enerjisiyle çalışan bisiklet tasarımları yapılmakta bunların ilçe içinde kullanımı düşünülmektedir.

Geri dönüşüme önem verilecek, yerelliğin, esnafın ve zanaatkârların korunması için çeşitli çalışmalar yapılacaktır.

Sığacık'ta belediyenin de maddi desteğiyle evleri beyaza boyama kampanyası başlatılmıştır.

4.3.4: Yerel Üretimin Korunması:

İlki 2009'da düzenlenen şenlik her yıl "Mandalina Festivali" olarak kasım, aralık aylarında düzenlenecek, yöreye özgü bir ürün olan Seferihisar mandalinasının üretim ve tüketimi teşvik edilecektir

Şekil 25 - Seferihisar Mandalinası
(Kaynak: Seferihisar Belediyesi)

Şekil 26 - Sığacık Pazarı'ndan görüntü (Kaynak: Gözde Doğutürk)

Sığacık'ta Kaleiçi'nde Aralık 2009'dan itibaren yerel pazar kurulmaya başlamıştır. Her pazar günü kurulan pazarda yerel halk kendi üretimleri olan malları burada satabilmektedir. Gerek gıda maddeleri olsun gerekse el sanatları ürünleri olsun ziyaretçiler tarafından oldukça ilgi görmektedir.

75 yaş ve üstü vatandaşlar için yemekler düzenlenmiştir. Bu yemekler sırasındaki yerel yemek tarifleri, eski alışkanlık ve gelenekler hakkındaki sohbetler kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlardaki bilgiler derlenerek samsades, armola peyniri, nohutlu mantı gibi tariflerin de bulunduğu yerel yemek tarifleri kitabı hazırlanmıştır.

Gödençe'de agroturizm⁴⁰ için bahçeler ve butik pansiyonlar kurulması planlanmıştır. Organik tarım ve turizm için önemli bir adımdır.

Okullarda organik bahçeler yapılmıştır. Öğrenciler bu bahçelerde kendi yetiştirdikleri ürünlerde mevsim döngüsünü görebilecektir. Buralarda yetiştirilen ürünlerin yemekhanede kullanımı veya okul bahçelerinde satışı sağlanacaktır.

⁴⁰ Agroturizm - Turistlerin tarımsal aktivitelere katılması, çiftlik hayatını tecrübe etmesine dayanan turizm çeşididir.

4.3.5: Konukseverlik:

Kapsamlı bir gezi haritası oluşturulmuş. Gezilip görülmesi gereken yerler işaretlenmiştir.

İlki 13 – 19 Haziran 2010 tarihleri arasında olmak üzere diğer Cittaslowlar'ın da katılımıyla bir futbol turnuvası düzenlenecektir. Böylece diğer kentlerle kaynaşma ve tanışma ortamı yaratılacak, dünyaya da tanıtım imkânı sağlanacaktır.

Halk, özellikle esnaf daha duyarlı olmaya yönelik bilinçlendirilmiştir.

4.3.6: Bilinçlendirme:

Farkındalık ölçütü çerçevesinde Seferihisar Belediyesi tarafından “Yavaş Şehir” olmanın amaç, kapsam ve süreciyle ilgili olarak kentli farkındalığının artırılması ve kentliyi sürece dâhil ederek işbirliğinin sağlanmasına yönelik olarak mahalle ölçeğinde bilgilendirme toplantıları da düzenlenmeye başlamıştır. Tüm köy kahveleri gezilerek üyelik ve çalışmalar ile ilgili bilgi verilmiştir.

Çeşitli konularda komisyonlar kurulmuştur. Gönüllülerin sayısı 100 kişiye ulaşmış durumdadır. Bu konular şu an için turizm, çevre, tarım, yiyecek – içecek, halkla ilişkiler ve eğitimidir.

Şekil 27 - Sığacık'ta bir konut (Kaynak: Gözde Doğutürk)

4.4: BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Seferihisar özellikle Belediye Başkanı'nın⁴¹ çabalarıyla oldukça olumlu bir noktaya gelmiştir. Ülkemizdeki adı sıkça duyulan turistik bölgelerin dışında adını tüm dünyaya duyurmuş, ülke tanıtımına katkıda bulunmuştur.

Tek tek Yavaş Şehir olma kriterleri ele alınacak olursa, yukarıda sayılan ana başlıklar altında görüldüğü üzere büyük çoğunluğunun gerçekleştirildiği kalan kriterlerin ise üzerinde çalışıldığı görülebilir.

Üyelik sonrasında en büyük sorunlardan biri alandaki sosyal ve ekonomik değişimin kontrol edilmesi olacaktır. Konut alanlarının zaman içinde sosyal alanlara dönüşmesi olasıdır. Ayrıca yat limanının bölgede turistik açıdan çok büyük değişikliklere yol açacağı kesindir. Bu değişimin yönetim tarafından kontrol altında tutularak yapılması gerekir. Bu durum kent sakinlerinin günlük hayatlarını ters yönde etkilememeli, evlerini terk etmek zorunda bırakır bir niteliğe bürünmemelidir. Üyelikle beraber artan ilgi ve talep nedeniyle bölgenin soylulaştırılması engellenmelidir. Yerel halkın lehine olması gereken bu hareket amacı dışına taşmamalıdır.

Yapımına başlanmış ve henüz proje aşamasındaki çalışmalar kentin yaşam kalitesini arttırmada çok büyük rol oynayacaktır. Cittaslow hareketinin en büyük yararı atılan her adımın kentin refahını artırmaya yönelik adımlar olmasıdır. Tek yönlü olmayıp birçok yönden kenti ve halkı kalkındırarak kentin kendi kendine yetebilmesini amaçlamaktadır. Bugüne kadar görülen çalışmalar Seferihisar'ın da bu yolda ilerlediğini göstermektedir.

⁴¹ Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer, birliğe katılı, daha sonra da kriterlere uygunluk adına oldukça verimli bir şekilde azimle çalışmıştır. Hareketin duyurulması ve tanıtımı için çaba sarfetmektedir.

5.BÖLÜM

SONUÇ

İtalya'dan başlayarak tüm dünyayı etkilemeye başlayan Yavaş Şehir hareketi dünyanın içinde bulunduğu olumsuz etkenlerden kurtulma çabası sayesinde çok büyük bir hızla büyümüştür. Bu durumu hazırlayan etkenler kuşkusuz uzun bir geçmişe dayanmaktadır.

Endüstri devrimi sonrası gelişen teknolojiyle beraber gelen hızlı gelişmeler beraberinde birçok sorunu getirmiştir. Bunu izleyen savaş, sonrasında yıkıma uğramış kentler nedeniyle hızla halledilmesi gereken barınma sorununu beraberinde getirmiş, ortaya düzensiz kentler çıkmasına sebep olmuştur. Değişen ekonomik sistemler, kapitalizm ve kürselleşme dünyayı çok büyük bir hızla geliştirip değiştirmiştir. Tüm gelişmeler olumlu yönde olmamış, birçok açıdan insanları tekdüzeliğe, sıkıntıya ve eşitsiz yaşam koşullarına iten durumlar ortaya çıkarmıştır.

Bu sorunlar nedeniyle dünyada bir uyanış filizlenmiş, gerek yönetimler gerekse sivil girişimler bu gidişata bir dur demenin yollarını aramaya başlamıştır. Çeşitli alanlardan birçok uzman hayat kalitesinin artırımı, eşitsizliğin ortadan kaldırılması, daha yaşanılır bir çevrenin oluşturulması için çalışmalara başlamıştır.

Bu hareketlenmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan Yavaş Yemek hareketi de insanların hızlı yaşam ritimleri sebebiyle kaybettikleri değerleri yeniden fark etmelerini sağlamak amacıyla başlamıştır. Yerelliğin teşvikiyle insanların ellerindeki potansiyelleri fark etmeleri sağlanmıştır.

Oluşturulan yan projelerle yerel üretim ve üreticinin gerek ekonomik gerekse sosyal yönden desteklenmesini sağlayarak yerellik teşvik edilmiştir. Çevre sorunları açısından da birçok olumlu adım atılmış, ekolojik dengenin korunmasına katkıda bulunulmuştur.

"Yavaşlık" ilkesi moda, seyahat, konut, tasarım, hatta ebeveynlik gibi hayatın birçok alanında yankı bulmuş, yaşamdan zevk almak düşüncesi çok büyük kitlelerce kabul görmüştür.

Bunu takip eden Yavaş Şehir hareketiyse bu düşüncüyü yaşam alanlarına, kentlere yayarak çok daha kaliteli bir yaşamı hedefler. 1999'dan beri süregelen çalışmalar, bugüne kadar oldukça olumlu birçok hedefe ulaşmayı başarmıştır. Farklı kategorilerdeki kriterler herkes için daha yaşanılır bir kent meydana getirmek için koyulmuştur.

Genel olarak sorunsuz olarak işleyebilen bir sistem olmakla beraber bazı sorunları da barındırmaktadır. Özellikle hareketin İtalya'da başlaması ve bu süre zarfında da daha çok İtalya merkezli olup genişleyememesi en büyük şikâyetlerdendir.

Şimdilik küçük kentlerde uygulanan bu formül, ileride daha büyük kentlere yayılabilir. Büyük kentlerde kontrol mekanizması daha güç işleyeceğinden kent küçük parçalar halinde değerlendirilip kaliteli yaşama ulaşmak için bu yolda çalışabilir.

“Yavaş” kelimesinin yarattığı ters etkinin de önüne geçmek zor olmaktadır. İnsanlar bunu teknolojiyi reddetmek, eskiye özlem duyma, geçmişi canlandırma, gelişmenin durması gibi yanlış şekillerde yorumlamaktadırlar. Bunun önüne geçmek için üyelik başlamadan kent sakinleri çok iyi şekilde aydınlatılmalıdır. Dünyada da tanıtıma ağırlık verilmeli, bu hareketin sadece bir yeme – içme - keyif alma hareketi değil, çok daha geniş konulara hizmet veren, tüm kenti ve yaşamı kapsayan bir iyileştirme hareketi olduğu vurgulanmalıdır.

Ayrıca kimi ölçütleri gerçekleştirmek için yerel yönetimler yetersiz kalmaktadır. Örneğin GDO'lu gıdaların yasaklanması gibi bir ölçüt ülke hükümetinin alabileceği nitelikte bir karardır. Ayrıca kimi ölçütler de Seferihisar'da da görebileceğimiz gibi bürokratik engellere takılmaktadır. Örneğin buradaki termal tesisler yerel yönetim kontrolünde değil de farklı bir konumda olduğu için buraya herhangi bir şekilde müdahale edilememekte, buradaki potansiyel kullanılmadan atıl durumda bırakılmaktadır. Bununla birlikte ücretsiz kablosuz internet erişimi gibi projeler mevcut düzenlemeler nedeniyle olası değildir. Bu hizmet farklı servis sağlayıcılar tarafından verildiğinden rekabeti zedeleyici bir unsur oluşturmaktadır.

Seferihisar büyük bir çabayla elinden geldiğince kriterleri yerine getirmeye çalışmaktadır. Gerek bürokratik engeller, gerekse maddi yetersizlikler kimi projelerde sorun olarak karşıya çıksa da mümkün olduğunca kaynak yaratılmaya çalışılıp çalışmalar yürütülmektedir.

Seferihisar merkezinde mimari kalitenin artırılması; var olan yapı stokunun ve kentsel donatıların iyileştirilmesi ve imar planı revizyonu ile birlikte yeni yapıların yapımında uyulması gereken kuralların belirlenmesi biçiminde iki ana eksen yürütülebilir. Yeni yapıların yapımında dikkate alınması gereken ölçütler, yapıların yarattığı görsel kirliliği azaltacak nitelikte ve güncel mimari yaklaşımları dışlamayan bir yapıda olmalı, sadelik ve birlik içinde çeşitlilik ilkelerini dikkate almalı, kent mobilyaları ile bir bütün halinde ele alınmalı, bütün bu değişiklik ve iyileştirme çalışmalarında Seferihisar halkının gündelik yaşam pratikleri gözetenmelidir. Yapılan

Çalışmalarda mümkün olduğunca halk tasarıma katılmalı, kullanıcı istekleri göz ardı edilmemelidir.

Bu hareket, insanı, yaşam kalitesini temel alan bir harekettir. Bu yüzden atılacak her adımda bu temel üzerine düzgün taşlar koyulmalıdır. İlk bakışta harekete katılmak sadece turizmi canlandırma amaçlı gibi görünse de aslında kentin ve yaşamın her alanına yayılan çok daha karmaşık bir hareket olduğu görülecektir. Yerine getirilmesi gereken her kural kentin ve kentlinin çıkarını birinci planda tutar. Bu yüzden bundan sonra yapılacak tüm çalışmalarda da bu durum göz ardı edilmemelidir. Tanıtım çok iyi yapılarak yanlış anlaşımlara mahal verilmemelidir.

Seferihisar'ın çeşitli zorlukları göze alarak bu tip uluslar arası bir harekete katılması hem ilçe hem de ülke açısından oldukça olumlu bir girişimdir. Hlihazırda Cittaslow'un şart koştuğu ilkeler kentin ve yaşayanlarının hayat kalitesini arttıracak ilkelerdir. İlçedeki alışmalar oldukça hızlı ve iyi niyetli şekilde sregelse de birçok konuda dikkatli olunmalıdır. Bu tip düzenlemeler sonradan kolayca düzeltilebilecek düzenlemeler değildir, bu yüzden aceleye yer verilmemeli, daha detaylıca incelenmeli, mümkün olduğunca uzman görüşlerinden faydalanılmalıdır. şu ana kadar Seferihisar özellikle bu konuda oldukça hassas davranmıştır. Bundan sonra da büyüyen ilgiden etkilenilmemeli, kentin geleceği ön planda tutulmalıdır.

Seferihisar'ın cesaret ve azminin Türkiye'deki diğer kentlere de örnek olması umulmaktadır. Bu kriterleri yerine getirmek için Cittaslow birliğine üyelik şart değildir. Her kentin, yerel yönetim, sivil toplum girişimleri ve kent sakinleriyle el ele vererek kaliteli bir yaşama ulaşmak için çalışması ülkenin yaşam kalitesi ve refahının çok daha yüksek derecelere taşınmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

1. **Alten, Selçuk**, 2009, Akdeniz Kıtasında Bir Liman – Sığacık, Boyut Yayın Grubu, İstanbul
2. **Bookchin, Murray**, 1996, Ekolojik Bir Topluma Doğru, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
2. **Brown, Lester R.**, 2005, Dünyayı Nasıl Tükettik?, İş Bankası Yayınları, İstanbul
4. **Harvey, David**, 2006, Postmodernliğin Durumu, Metis Yayınları, İstanbul
5. **Harvey, David**, 2008, Umut Mekânları, Metis Yayınları, İstanbul
6. **Jameson, Fredric**, 2005, Modernizm İdeolojisi, Metis Yayınları, İstanbul
7. **Marinetti, F.T.**, 2008, Fütürist Manifestolar Kitabı, Altıkırkbeş Yayınları, İstanbul
8. **Özer Bülent, Prof. Dr.**, 1986, Kültür Sanat Mimarlık, MSÜ Yayını, İstanbul
9. **Rykwert, Joseph**, 2002, The Seduction of Place, Vintage Books, ABD
10. **Senosiain, Javier**, 2003, Bio-Architecture, Elsevier Architectural Press, Oxford
11. **Tont, Sargun A.**, 1997, Sulak Bir Gezegenden Öyküler, TÜBİTAK Yayınları, Ankara
12. **Togay, Nuray** (dizi sorumlusu), 2002, Çağdaş Mimarlık Sorunları Dizisi 3 – Mimarlık ve Tüketim, Boyut Yayın Grubu, İstanbul

SÜRELİ YAYINLARDAN MAKALELER

13. **Akbulut, M. Tolga ve Yüksel, Uygur**, 2009, Gösterinin Bir Parçası Olarak Mimarlık Etkinliği, *mimar.ist dergisi*, **33**, 53-55
14. **Dalgakıran, Ahu ve Türkseven Doğrusoy, İlnur**, 2009, Sürdürülebilir Kentler, Yavaş Şehir Hareketi ve Yerel Yansımaları, *Yapı Dergisi*, **337**, 44-48
15. **Erten, Sertaç**, 2009, Cittaslow / Yavaşşehir Seferihisar, *Arredamento Mimarlık Dergisi*, **227**, 106-109
16. **Keskinok, Çağatay**, 2009, Kenti Tüketmek Üzerine, *mimar.ist dergisi*, **33**, 74-77
17. **Mayer, H. ve Knox P. L.**, 2006, Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World, *Journal of Urban Affairs*, **28/1**, 321-334
18. **Miele M.**, 2008, Cittaslow: Producing Slowness Against the Fast Life, *Space and Polity*, **12/1**, 135-156
19. **Oğuz, Ö. Fikret**, 2009, Yabancılaşma –“Yer”den “Yokyer”lere, *mimar.ist dergisi*, **33**, 68-73
20. **Tercan, Ahmet, Yard. Doç. Dr.**, 2009, Tüketim Olgusunun Anlamsal İndirgenmesi ve Mekan –Artı Ürün ve Pazaryeri, *mimar.ist dergisi*, **33**, 46-52

İNTERNET SİTELERİ

20. www.slowfoodfoundation.com, Presidium vademecum, 17 Aralık 2009
21. <http://www.slowfoodfoundation.com/eng/presidi/economici.lasso>, Bocconi Üniversitesi, Evaluating the Economic Impact of the Slow Food Presidia in Italy, 27 Aralık 2009
22. cittaslownews.files.wordpress.com/2009/08/newcharter.pdf, Cittaslow International Charter, 25 Ekim 2009
23. www.cittaslow.net, 25 Ekim 2009
24. www.slowfood.com, 25 Ekim 2009
25. www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=36870, 14 Kasım 2009
26. www.futurizm.org/futurizm, 9 Kasım 2009
27. www.theecologist.org/green_green_living/clothing/269245/slow_fashion.html, 25 Şubat 2010
28. www.mo.org.tr/UIKDocs/komisyonmimarlikpolitikasi.pdf
29. www.mo.org.tr/UIKDocs/AVRUPA.pdf
30. www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigarti.pdf
31. www.mo.org.tr/UIKDocs/konseykultursonucbelgesi.pdf
32. www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20090626/FOREIGN/706259877, 15 Mart 2010
33. www.bbcworldnews.com/Pages/ProgrammeMultiFeature.aspx?id=260, 30 Ekim 2009
34. www.eurogap.com.tr, 22 Nisan 2010
35. www.theslowhome.com/press, 25 Şubat 2010

DİĞER KAYNAKLAR

36. **Seferihisar Belediyesi**, Seferihisar (İzmir) Sığacık Kentsel Sit Alanı Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Plan Raporu Ve Plan Notları
37. **Biol, Gaye, Yrd. Doç. Dr.**, Modern Mimarlığın Ortaya Çıkışı Ve Gelişimi, Balıkesir Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
38. **Köstem, Bülent**, Seferihisar Belediyesi Strateji Geliştirme Birimi, Cittaslow Temsilcisi ile birebir görüşme
39. Perth Cittaslow Temsilcisi **Douglas Ritchie**'nin 22 Aralık 2009 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.
40. San-Vincenzo Cittaslow Temsilcisi **Elisa Cecchini**'nin 23 Aralık 2009 tarihli e-postası İtalyanca'dan dilimize çevrilmiştir.
41. Naramata Cittaslow Temsilcisi **Norm Davies**'in 6 Ocak 2010 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.
42. Levanger Belediye Başkanı **Robert Svarva**'nın 23 Aralık 2009 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.
43. Deidesheim Turizm Müdürü **Stefan Wemhoener**'in 7 Ocak 2010 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.

44. Mendrisio Cittaslow Temsilcisi **Fabrizio Mecatti**'nin 15 Ocak 2010 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.
45. Chaudfontaine Cittaslow Temsilcisi **Cathy Vanbrabant**'ın 22 Ocak 2010 tarihli e-postası İngilizce'den dilimize çevrilmiştir.
46. Cumhuriyet Gazetesi, 19 Şubat 2010, sf: 5
47. Yeni Asır Gazetesi, 22 Şubat 2010, sf:5 / 8 Mart 2010 sf:11
48. Hürriyet Ege Gazetesi, 3 Mart 2010 sf:7

EKLER

ÜLKELERE GÖRE YAVAŞ ŞEHİR LİSTESİ

ABD:

1. Sonoma

Almanya:

2. Deidesheim
3. Hersbruck, Bavaria
4. Lüdinghausen, North Rhine-Westphalia
5. Marihn
6. Nördlingen
7. Schwarzenbruck, Bavaria
8. Überlingen, Baden-Württemberg
9. Waldkirch, Baden-Württemberg
10. Wirsberg

Avustralya:

11. Goolwa
12. Katoomba, City of Blue Mountains

Avusturya:

13. Enns, Upper Austria
14. Hartberg
15. Horn

Belçika:

16. Chaudfontaine
17. Enghien
18. Lens
19. Silly

Birleşik Krallık (UK):

20. Aylsham, Norfolk, İngiltere
21. Berwick Upon Tweed, Northumberland, İngiltere
22. Cockermouth, Cumbria, İngiltere
23. Diss, Norfolk, İngiltere
24. Linlithgow, İskoçya
25. Ludlow, Shropshire, İngiltere
26. Mold, Flintshire, Galler
27. Perth, Perth and Kinross, İskoçya
28. Sturminster Newton

Danimarka:

29. Svendborg

Güney Kore:

30. Damyong

31. Hadong

32. Jangheung

33. Shinan

34. Yesan County

35. Wando

Hollanda:

36. Midden, Delfland

İspanya:

37. Begur

38. Bigastro

39. Mungia, Basque Country

40. Lekeitio

41. Pals

42. Rubielo de Mora

İsveç:

43. Falkoeping

İsviçre:

44. Mendrisio

İtalya:

45. Abbiategrosso

46. Acqualagna

47. Acquapendente

48. Amalfi

49. Amelia

50. Anghiari

51. Asolo

52. Barga

53. Bazzano

54. Borgo Val di Taro

55. Bra

56. Brisighella

57. Bucine

58. Caiazzo

59. Capalbio
60. Casalbeltrame
61. Castelnovo ne' Monti
62. Castelnuovo Berardenga
63. Castiglione Olona
64. Castiglione del Lago
65. Cerreto Sannita
66. Chiavenna
67. Chiaverano
68. Città della Pieve
69. Civitella in Val di Chiana
70. Cutigliano
71. Fiumicino
72. Fontanellato
73. Francavilla al Mare
74. Galeata
75. Giffoni Valle Piana
76. Greve in Chianti
77. Guardiagrele
78. Giuliano Teatino
79. Levanto
80. Massa Marittima
81. Montefalco
82. Monte Castello di Viblo
83. Morimondo
84. Orvieto
85. Pellegrino Parmense
86. Penne, Pescara
87. Pianella
88. Piossasco
89. Pollica
90. Positano
91. Pratovecchio
92. Preci
93. San Daniele del Friuli
94. San Gemini
95. San Miniato

- 96. San Vincenzo
- 97. Santa Sofia
- 98. Scandiano
- 99. Stia
- 100. Suvereto
- 101. Teglio
- 102. Tirano
- 103. Todi
- 104. Torgiano
- 105. Trani
- 106. Trevi
- 107. Zibello

Kanada:

- 108. Cowichan Bay
- 109. Naramata

Norveç:

- 110. Eidskog
- 111. Levanger, Nord-Trøndelag
- 112. Sokndal, Rogaland

Polonya:

- 113. Biskupiec, Warmia i Mazury
- 114. Reszel, Warmia i Mazury
- 115. Lidzbark Warmiński, Warmia i Mazury
- 116. Bisztynek, Warmia i Mazury

Portekiz:

- 117. Lagos
- 118. Sao Bras de Alportel
- 119. Silves
- 120. Tavira

Türkiye:

- 121. Seferihisar, İzmir

YAPILAN ANKET ÇALIŞMASINA VERİLEN CEVAPLARIN ÖZGÜN DİLLERİNDE METİNLERİ:

Perth

Dear Gozde,

Many thanks for your email and for your interest in Cittaslow. It's good to know that interest is spreading in Turkey now that Seferihisar has joined the network.

I've added responses to each of your questions below in italic. I hope these are helpful.

Good luck with your thesis.

Kind regards.

Douglas

Douglas Ritchie

Cittaslow Perth

Tourism and Leisure Solutions

Dear Sir or Madam,

I'm a master of architecture student in Mimar Sinan Fine Arts University, Istanbul. My thesis is about "slow cities". As far as I know, this will be the first thesis written on this subject in Turkey.

For further use on the subject I need your kind help for this matter. I have a few questions to be answered by official members / representatives.

I'm having difficulties finding serious matter on the subject as it's all new to us. I'll be very grateful if you may answer the questions listed below:

1. What kind of changes had your city experienced to be a member?

We very much viewed Cittaslow membership as building upon a number of on-going initiatives in Perth that sought to promote local produce, improve environmental protection and protect our local heritage and culture. We originally were interested in Cittaslow membership primarily from the point of view of promoting local produce and local producers, but we found it also linked into and added value to other initiatives in other areas such as environmental protection and hospitality.

2. What are the advantages of being a slow city? What has your city gained since you've become a member?

We think one of the main advantages lies in being part of a well recognised international movement. Our membership helps to reinforce positive messages about Perth and enables us to share experiences and information with other Cittaslow towns, particularly in the UK. We have gained a lot of publicity since we became Scotland's first Cittaslow town and we have been able to attract interest from the Scottish government and from organisations looking for venues for conferences and events. I think Cittaslow membership has also encouraged us to be more ambitious in some of the things we do and has helped to increase civic pride.

3. What are the disadvantages of being a slow city? Are there any kinds of trouble you're having?

The biggest challenge we have is getting across the message that "slow" does not mean ignoring technology and progress and is not about looking backwards to how things used to be done. We also struggle a bit to get across the message that Cittaslow is not just about food and particularly Slow Food. We're starting to get this message across now, but it's taken us a couple of year to raise awareness about the diversity of Cittaslow.

4. Are the inhabitants of the city happy being a part of Cittaslow?

Yes, I think so. We've had hundreds of local people joining in local Cittaslow initiatives. We find that schoolchildren in particular are very enthusiastic about Cittaslow and are keen to get involved in environmental and healthy eating projects.

5. Do you have any advices / new ideas on how "Cittaslow" can be improved?

It think it's very important for each Cittaslow town to organise specific local initiatives that involve the local community. Cittaslow has to be seen to be doing things at local level and must be active in enhancing quality of life at local level. Otherwise it is just a badge that doesn't mean very much.

6. Do you think this formula can be used in larger cities?

Not sure about that. In principle, yes. In practice, maybe not. Perth is by far the largest Cittaslow town in the UK with about 45,000 residents. We've possibly found it more difficult to raise awareness of Cittaslow amongst local residents than in some of the smaller Cittaslow towns, where everybody knows everybody else. I suspect that Cittaslow possibly works better in smaller communities. However, I can see no reason why small neighbourhoods or areas within larger cities couldn't become part of Cittaslow.

7. How do you think Cittaslow's future will be in long term?

The membership of Cittaslow has grown a lot faster than anyone imagined when it was first set up 10 years ago. At the moment, it still has a very centralised structure based in Italy and on the practices of Italian government. There needs to be more decentralisation with the different national networks having more powers and more flexibility to take Cittaslow forward at national level in ways that reflect and address different national priorities and ways of working. However, I am optimistic that Cittaslow can continue to grow and become a much stronger and more effective lobbying body that influences government policies across the world.

Thanks for your concern from now.

Yours gratefully,

Gözde Dogutürk (MsArch Candidate MSGSU, Istanbul)

San Vincenzo

Mi scuso, ma la risposta è un po' complicata e non riuscirei a rispondere in inglese. Credo che potrebbe rispondere meglio di me la città di Orvieto, ma provo comunque ad aiutarLa.

Noi siamo diventati città slow creando il "presidio della Palamita", un pesce tipico delle nostre zone e ormai dimenticato.

Essere città slow ci impegna ad avere attenzione all'ambiente nel nostro vivere quotidiano.

Il nostro comune infatti è anche bandiera blu (blue flag from FEEinternational), certificato ISO 14001 ed Emas.

Non ci sono svantaggi diventare città slow... solo vantaggi: pubblicità e sviluppo sostenibile.

La formula può essere estesa, ma è molto importante che ogni città se la vesta addosso.

Può trovare tutti i nostri impegni al link del nostro sito:

www.comune.san-vincenzo.li.it

Cordiali saluti.

Avv. Elisa Cecchini

Levanger

Hello, and thank you for being interested in our project.

Here are some answers from Levanger:

1. We have not noticed significant changes because of our membership in Citta Slow, but we have become more aware of our local qualities of cultural heritages and traditions. We have also become more focused in developing our municipality.
2. The advantages of being a Citta Slow member is in addition to number 1: Global network, our Municipality got publicity thru web.
3. We have reached more awareness of our local qualities.
4. The largest disadvantage is for us the name "Citta Slow" since our inhabitants have no ownership to that brand, and that have resulted in some mixed feelings about our membership. It is also a possibility that the surrounding areas can feel that this is not anything that matters for them since the name is Citta Slow.
5. We have as i have already said a great challenge considering getting a wide ownership to this project outside the city centre since we have a quite spread commune.
6. Some people are happy for being a member, but this project was not anchored enough in the beginning and we suffer a lot of that now.
7. My advice for the best improvement is having an open dialogue with the inhabitants before starting the project and also focus more at the local heritage and cultural development. I think the organisation have to open up more because the Italian style is maybe not directly transferable to other cultures.
8. I can not see any reason to why not this formula can be used in larger cities, maybe the possibility for succeed is even larger.
9. I think that the "Citta Slow" way of thinking has a great potential in the future as a reaction against the materialistic development, people are getting more interested in other values when they have got enough money.

I will wish you good luck and a Merry Christmas.

Best regards

Robert Svarva

Mayor, Municipality of Levanger

Naramata

Hello Gozde. Thank you for your interest in Cittaslow Canada. We are a new Cittaslow so have very little experience with the organization as of yet. That said, I will try to answer the questions that I am able to below. My answers are in "italic" next to your questions.

Norm Davies

1. What kind of changes had your city experienced to be a member? *our community changed nothing to become a member. we already matched the cittaslow ideals.*
2. What are the advantages of being a slow city? *being a cittaslow will bring a stronger voice to local government decisions with respect to planning and infrastructure. we are back by an international organization that has experience with issues that we may face due to our small size.* What has your city gained since you've become a member? *we have gained some national recognition from our tourism businesses. we have also brought different community groups together to form a more solidified voice.*
3. What are the disadvantages of being a slow city? *we are too new to quantify any advantages but we do percieve a stronger voice with local government. we also can see tourism benefits for our community that will have a positive economic effect.* Are there any kinds of trouble you're having? *none yet*
4. Are the inhabitants of the city happy being a part of Cittaslow? *for the most part, yes. there are a number that are ambivalent to the whole concept. but no one is negative.*
5. Do you have any advices / new ideas on how "Cittaslow" can be improved? *the international organization should promote itself more worldwide. it's a great concept that has already been used under many different names. there needs to be a unified approach.*
6. Do you think this formula can be used in larger cities? *this formula can be used by in larger cities only be breaking them down into smaller urban villages within the larger one.*
7. How do you think Cittaslow's future will be in long term? *without worldwide marketing, it will never gain traction with the general population. it will, however, always exist as a fringe group.*

Deidesheim

Dear Gozde Doguturk,

I received your mail from the Major of the city of Deidesheim. I'm the manager of tourism in Deidesheim and I hope, I can answer some of your questions.

1. There is a change in the thinking of many people who are developing the city of Deidesheim. This are politicians, but also hotels, restaurants etc. We try to develop more the quality than the quantity of everything. For example we dont want big groups of tourits, like with buses or trains. We have developed a tourism-concept for "high quality individual tourism".

2. With the membership we have got a "long term idea" of the direction, in what the developing of the city is going. With the also international contacts to other cittaslow-members we got new ideas and new inspirations. For example we have initiated a new touristic partnership with the region of roero/piemont in italia. We had last year about 500 visitors of Italy in Deidesheim, who wanted to collect inspirations here. We have also been to Italy, to represent for example our wines on different occasion. In the meantime there is a real connection between different interest-groups between Deidesheim and Italy, what in my opinion brings the different cultures and ideas in europe more together. Cittaslow is a chance to learn from other strong partners.

3. I cant see real disadvantages. Surely it is "hard and long work" to get the different interest-groups in one boat. And surely there are people who are not interestet in such an idea. But most people like the idea behind cittaslow - important is to comminicate on every occasion about this idea, for that the people understand the long-term-character of the cittaslow-idea.

4. The inhabitants mostly are "interested" in the cittaslow-idea. The ones who understand the idea are in many times proud to live in a cittaslow-city.

5. I think a key-advantage is the international caracter of cittaslow. It is a chance to look about the border-lines and learn from others. There surely could be more contact between the cittaslow-cities in the different countries. In germany we are now nine cittaslows - we here should make more advertising for the excellent idea of cittaslow.

6. In my opinion the idea of cittaslow makes sense for cities up to 50.000 inhabitants. For bigger cities the "slow-character" and the different important facts are surely a little bit difficult to control. Bigger cities have other advantages - in Germany we have a connection of bigger "culture-cities", or the historic citys of Germany. I thinks its right to have a different concept to these cities.

7. Cittaslow can only work in long term - its a long term idea in my opinion. But its very important, that the cittaslow-members steadily work and improve the basic ideas of cittaslow.

I hope, I can help you. If you have further questions, please ask me.

Best wishes from Germany!

Stefan Wemhoener

Manager of tourism

Mendrisio

Dear Mr. Dogutürk,

Noted his request for informations concerning the accession of Mendrisio in the Cittaslow movement, we are pleased to respond as follows, and in order:

1. After joining the movement, whose labor certification has led to a considerable effort, Mendrisio had the honor to organize the second international assembly Cittaslow hosted for three days the delegations of 120 countries. The opportunity was taken to know our region and ongoing projects to improve the quality of life of our citizens.

2. The major advantage of being a Cittaslow, is surely to be part of a "network" of the city with whom you share experiences and solutions to common problems,

related to the achievement of quality of life. Do not forget the Cittaslow are the "city of good living."

3. First of all, we must not forget that the context in which we live is, to reason, and in which it must implement projects related to improving the quality of life, is and remains that of a city. So with traffic, pollution, impaired mobility, services to be provided, all set against the firm will to improve, in terms of quality and choice, life in the city itself.

4. Certification is still too recent to judge whether people are happy with the certification. Surely the projects so far materialized, such as restricting traffic in some areas of the city, creating recreational areas, construction of pedestrian paths along the area on foot or by bicycle and other similar initiatives have met certain requirements required by the population.

5. New ideas to improve Cittaslow ... would be a question submitted to the whole city.

6. As mentioned the context in which it is operating is that of a city, up to 50,000 citizens. Personally I think the intentions of Cittaslow utopian apply to cities or addirittura a megalopolis. The application of these principles would in fact like "general revolution." It is true that large cities could make them targets of Cittaslow to sensitize their people on improving the quality of life.

7. Personally I hope that the efforts of Cittaslow do by example, and that more and more cities, regions, nations, understand the importance of efforts to restore respect for life, and to slow the hectic pace made by the world.

Fabrizio Mecatti

Città di Mendrisio

Ufficio Cittaslow

Chaudfontaine

Dear Sir,

Following your mail...

It's hard for us to answer to all your questions. Chaudfontaine have been recognized as a Cittaslow City since some months.

We have studied all our city, to know exactly what we've done and what we have in all the matters asked. Now we better know what we have to do in the future.

To be a Cittaslow City is a real "label" of quality for citizens and tourists. We like to say : "Chaudfontaine, une commune où il fait bon vivre". That means the political team takes care of the quality of life in all the matters they are in charge of: social, environment, urban development... Every City can make all possible to be a Cittaslow City, depending of the political motivation and of course, for some matters, its financial situation when urban arrangements are necessary for example.

We have to do more and continue in our efforts, especially in slowfood. We're working for it.

Hoping that can help you, even if it's not an answer for one question.

Best wishes,

Cathy VANBRABANT

Royal Syndicat d'Initiative

SEFERİHİSAR'DAN ÇEŞİTLİ GÖRÜNTÜLER

Şekil 28 – Sığacık Camisi
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 29 – Sığacık Hamamı
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 30 – Sığacık Kaleiçi'nden bir sokak
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 31 – Sığacık'ta bir konut, sakinlerin konukseverliğine örnek
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 32 – Sığacık Kaleiçi'nde pazar
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 33 – Sığacık Pazarı'ndan bir görüntü
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 34 – Sığacık Pazarı'ndan bir görüntü
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 35 – Sığacık Yat Limanı inşaatından görüntü
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

Şekil 36 – Sığacık Yat Limanı inşaatından görüntü
(Kaynak: Gözde Doğutürk)

ÖZGEÇMİŞ

Gözde Doğutürk, 30 Mart 1983'te İstanbul'da doğdu. Daha sonra İzmir'e yerleşerek burada Alsancak Gazi İlkokulu ve 60. Yıl Anadolu Lisesi'nde öğrenim gördü. 2001 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nü kazandı. 2007 yılında bu bölümden mezun olduktan sonra yine aynı üniversitenin Mimari Tasarım Sorunları Programı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. Üniversite eğitim hayatı süresince çeşitli etkinliklerde, ADesign Fair Tasarım Fuarı'nda görevlilik, UIA İstanbul Kongresi'nde ana konuşmacı Joseph Rykwert mihmandarlığı gibi görevler aldı. Büro stajını İzmir'de Yüksek Mimar Salih Seymen Mimarlık Bürosu'nda, şantiye stajını ise Göktürk Selenium Country şantiyesinde yaptı. Şubat 2007'den, 2009 yılının şubat ayına kadar Turgut Cansever Mimarlık Bürosu'nda çalıştı. İzmir, Kemeraltı Çarşısı için Üst Örtü ve Kent Mobilyaları Tasarım Yarışması'na katıldı. ArchiCAD, AutoCAD, Photoshop, Microsoft Office, Photoscape gibi bilgisayar programlarını kullanabilmektedir. İngilizce'yi çok iyi derecede akıcı şekilde kullanmakta, orta seviyede İtalyanca, az derecede Fransızca ve Almanca bilmektedir. Hobileri arasında fotoğrafçılık ve denizcilik bulunmaktadır.